

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

R E F E R A T

REPRESENTANTSKAPSMØTE

25. FEBRUAR 2003

Åpning

INNHOLDSFORTEGNELSE

Godkjenning

	Side
Talerliste	2
Åpning	3
Godkjenning av møteinnkalling	
Godkjenning av dagsorden	
Godkjenning av forretningsorden	
Valg av dirigent	
Suppleringsvalg til Sekretariatet	4
Mellomoppgjøret 2003	5
Avslutning	43
Navneliste	45

Godkjenning av forretningsorden

En lovlig forsamling er et felles årsmøte som er innkalt av styret og som har myndighet til å fatte vedtak som gjelder for selskapet. For å være lovlig må det være minst halvparten av medlemmene til stede. Vedtak fattes med enkle flerdeler, med mindre annet er bestemt i vedtekter eller i lov. Vedtak fattes med enkle flerdeler, med mindre annet er bestemt i vedtekter eller i lov.

Forord til forretningsordenen er et vedtak som gjelder for selskapet.

1. Møtet behandler seg etter den utvalgte forretningsordenen som er vedtatt av styret.
2. Ingen har rett til å bli med i møtet før den 2. gangen dersom det er innkalt til møte. Ingen har rett til å bli med i møtet før den 10. gangen dersom det er innkalt til møte. Ingen har rett til å bli med i møtet før den 10. gangen dersom det er innkalt til møte. Ingen har rett til å bli med i møtet før den 10. gangen dersom det er innkalt til møte.
3. Forord til forretningsordenen er et vedtak som gjelder for selskapet. Forord til forretningsordenen er et vedtak som gjelder for selskapet. Forord til forretningsordenen er et vedtak som gjelder for selskapet.
4. Alle vedtak skal vedtas med enkle flerdeler. I tillegg skal det vedtas enkle flerdeler. I tillegg skal det vedtas enkle flerdeler. I tillegg skal det vedtas enkle flerdeler.

TALERLISTE

Bjerkestrand, Arnfinn
Bjørndalen, Kjell
Borglund, Kjell
Brynsplass, Vidar
Dahl, Torbjørn
Davidsen, Jan
Fiskvik, Kleiv
Hegerberg, Håvard
Johansen, Gunhild
Kristiansen, Stein
Lilleheie, Turid
Pettersen, Irene
Reese, Randi
Rønoldtangen, Tone
Sande, Leif
Sandnes, Atle Reidar
Standnes, Gro
Strande, Rune
Støylen, Olav
Ullmann, Boye
Valla, Gerd-Liv

LOs REPRESENTANTSKAPSMØTE TIRSDAG 25. FEBRUAR 2003

Åpning

Gerd-Liv Valla:

Ja, kjære Representantskap. Det er en glede for meg å ønske dere alle velkommen til dette ordinære representantskapsmøte hvor hovedsaken er det foranstående tariffoppgjøret.

Godkjenning av møteinnkalling

Vi har sendt ut møteinnkalling 8.1. i år. Saksdokumenter er deretter kommet i etterfølgende sendinger og lagt ut her, og jeg spør om det er merknader til møteinnkallinger? Det er det ikke og da er møtet lovlig satt.

Godkjenning av dagsorden

På vegne av Sekretariatet legger jeg da frem forslag til dagsorden. Og det er punkt 1 Åpning, punkt 2 Suppleringsvalg til Sekretariatet og punkt 3 Mellomoppgjøret 2003. Er det noen som har forslag til endringer av den utsendte dagsorden eller kan den godkjennes? Den kan godkjennes.

Godkjenning av forretningsorden

Så foreslår Sekretariatet at vi følger den forretningsorden som vi har tradisjoner for og jeg forutsetter at det ingen som ønsker at jeg skal lese den opp, heller ikke i år. Kan vi følge den utsendte forretningsorden? Det kan vi, og da er den godkjent.

”Forslag til forretningsorden er uforandret fra tidligere representantskapsmøter:

1. Møtets forhandlinger er åpne i den utstrekning Representantskapet ikke vedtar noe.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag, begrenses taletiden til 10 minutter første gang og 5 minutter andre gang.
Til forretningsorden gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag leveres skriftlig og skal være undertegnet med vedkommendes navn. Ingen nye forslag kan tas opp etter at strek er vedtatt. Forslag som ikke har tilknytning til den godkjente dagsorden, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle, eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.

5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemmingene samt vedtakene. Såfremt Representantskapet ikke forlanger protokollen opplest, gis Sekretariatet fullmakt til å godkjenne protokollen."

Valg av dirigent

Så på vegne av administrasjonen foreslår jeg som dirigent for dette representantskapsmøtet Roar Flåthen. Kan Representantskapet godta det? Det kan vi, og da Roar, overlater jeg klubba og styringa i resten av møtet til deg.

Roar Flåthen:

Takk for det. En praktisk ting litt innledningsvis. Det er ikke delt ut forslagsark på bordene men det forefinnes på begge sider, hos Kåre Myrvold og så sitter det også noen i den andre enden. Og det ligger også forslagsark her oppe på dirigentbordet sånn at da får dere som har behov for det sørge for å hente det der de forefinnes.

Suppleringsvalg til Sekretariatet

Da går vi over til sakslista. Da er det suppleringsvalg til Sekretariatet. Der ligger det et notat med en innstilling og det er at Randi Reese fra FO velges som vararepresentant nr 5 til Sekretariatet. Er det noen som er uenig i den innstillingen? Kan vi godkjenne den? Det kan vi. Da er Randi valgt.

Mellomoppgjøret 2003

Så er det det som da er hovedsaken i dag. Det er tariffrevisjonen 2003, så jeg overlater ordet til LOs leder Gerd-Liv Valla. Vær så god, Gerd-Liv.

Gerd-Liv Valla:

Mellomoppgjøret 2003. Solidaritet med de arbeidsledige

Til de av dere som synes denne vinteren har vært lang og hard – endelig er det her – årets aller første vårtegn. Dette møtet er opptakten til vårens tariffforhandlinger, og jeg skal legge fram Sekretariatets enstemmige innstilling til tariffpolitisk uttalelse.

Da vi møttes i representantskapet i fjor, fikk dere høre om et brev vi hadde fått. Brevet var fra Kommuneforbundets medlemmer i barnehagen i Brøstadbotn.

- Vi gjør en viktig jobb, skrev de, kanskje den mest ansvarsfulle jobb av alle – å ta vare på barna våre, de kommende generasjoner. De trivdes med jobben sin, men de hadde et ønske. De var stolte av jobben sin, men de hadde en bønn:

At de skulle bli hørt ved tariffoppgjøret – at de skulle få en lønn å leve av – en anstendig lønn, en rettferdig lønn.

De var ikke alene. Tusenvis av lavtlønte, ofte kvinner, i barnehager, i hoteller og restauranter, i omsorgssektoren, i industrien og varehandelen hadde samme krav: et rettferdig lønnsoppgjør – og de satte sin lit til oss.

For ett år siden lovet vi fra denne salen at de **skulle** bli hørt.

Ett år senere kan vi se hverandre i øynene og vite at vi gjorde jobben:

Oppgjøret i fjor ga et rettferdig løft til de lavest lønte. Oppgjøret ga et løft for de som sliter tyngst.

Kjære representantskap, vi har all grunn til å være stolte: vi holdt løftet vårt!

Men det skjedde ikke uten kamp.

Medlemmene våre i Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet gikk i spissen for alle lavlønte i Norge og tok belastningen med en langvarig streik. De vant i stor grad fram med kravene sine, og kom styrket ut av streiken. I Moss Dagblad den 8. juli stod det et leserinnlegg fra Sonja Valvik, streikeleder gjennom en 33-dagers tøff kamp ved Refsnes Gods. Hun skriver: "*De minnene som sitter sterkest igjen, er minnene om den enorme støtten vi fikk. Det strømmet daglig inn både moralsk og økonomisk støtte. Erklæringer om at kampen vi førte var en kamp for alle lavlønte, styrket oss ytterligere.*"

Dette er ord som varmer. Dette viser igjen at vi står sterkest når vi står sammen.

Medlemmene i Hotell og Restaurant fortjener en applaus for innsatsen!

Ikke bare i Hotell og Restaurant, men også i kvinneverket områder som kommunesektoren, varehandel, renhold, rens og vask, tekstilindustri, deler av kjemisk/teknisk og deler av NNN, bidro gode tillegg i 2002 positivt både for lavlønn og likelønn.

Oppgjøret ga også et rettferdig løft til mange av våre medlemmer som har tatt lang utdanning. Dette gjelder for eksempel i skolesektoren og i helse- og sosialsektoren.

Vi har ennå ikke tall som viser om vi er kommet lenger i likelønnsbestrebelsene, samlet sett. I tillegg til de sentrale tilleggene, bestemmes dette nemlig også av lønnsglidning, forhold knyttet til jobbutvikling, strukturendringer og lønnsystemer.

Men vi vet at den kampen vi har kjempet har gitt resultater for den enkelte.

Vi ringte Brøstadbotn barnehage for å høre hva de syntes om oppgjøret i 2002. Både den ufaglærte assistenten og lederen var fornøyd. Assistenten fordi hun hadde fått mange kroner i tillegg, og lederen fordi hun følte at hun hadde fått kompensasjon for utdanningen sin!

Brøstadbotn barnehage er et lite men viktig bilde på at vi er på rett vei med likelønn, lavlønn og langtidsutdannede. En anstendig lønn er for mange blitt virkelighet.

Ved fjorårets oppgjør gjorde vi et helt nødvendig grep, nemlig å gi adgang til høyere lønnsutvikling til grupper og områder som over tid hadde blitt hengende etter i

lønnsutviklingen. Det er dette vi med et tariffteknisk begrep kaller **etterslep**. Dette gjorde vi svært bevisst. Og hvorfor gjorde vi det? Jo, fordi det var et nødvendig ledd i å holde fast ved den inntektspolitikken LO har stått for til nå. Det lar seg ikke gjøre å bære gjennom en inntektspolitikk der konkurranseutsatt næringsliv legger rammene, dersom noen viktige grupper systematisk og over tid blir hengende etter, og det utvikler seg et lønnsgap som både er utilsiktet og urettferdig! Medlemmene aksepterer det ikke.

I et intervju med Aftenposten forleden bekymrer Sentralbanksjefen seg over de gode tilleggene til lavlønte i kommunal sektor. Han mener vi med dette har skapt såkalte "floker" det vil ta tid å rydde opp i.

Nei, Gjedrem. Vi skapte ikke floker. Vi løste opp floker som holdt tusener på tusener nede på urimelige lønninger.

Dette er ikke å skape floker. Det er å skape større rettferdighet!

Grunnlaget for mellomoppgjøret

Kjære representantskap

Årets tariffoppgjør er en **mellomstasjon**.

Når vi ved denne mellomstasjonen skal oppsummere resultatene av fjorårets oppgjør, må vi ta utgangspunkt i det som var våre krav den gangen. Hovedtariffoppgjøret – og dette representantskapet – rettet seg i fjor inn på større rettferdighet.

Hva la vi i det?

Jo, vi sa at rettferdighet betyr

- at alle som ønsker det, skal ha en jobb å gå til
- at alle skal ha sin rettmessige andel av verdiskapningen gjennom økt kjøpekraft
- at alle som har arbeid, skal ha ei lønn å leve av og kunne forsørge sine barn på – ei anstendig lønn ble et hovedkrav.

Vi sa

- at kvinner og menn skal ha lik lønn for likeverdig arbeid
- at de av våre medlemmer som har tatt lang utdanning, skal få kompensasjon for kostnadene ved utdanningen
- at alle våre medlemmer skal få anstendige levevilkår på sine eldre dager.

Og som allerede nevnt, områder og grupper som systematisk og over tid var blitt hengende etter i lønnsutviklingen, skulle få et særskilt løft.

Rettferdighet på alle disse områdene! Det var mandatet representantskapet ga oss i fjor.

Lønns- og prisutviklingen

Hva har vi så oppnådd?

De foreløpige tallene fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene viser at lønnsveksten for HSH-området og for industriarbeidere ble 5 pst. For de fleste andre grupper lå lønnsveksten på om lag samme nivå eller noe høyere. Skoleverket hadde den høyeste lønnsveksten med 8 pst. Kommunene fikk 6 pst. og staten 5 ½ pst.

2002 hadde rekordlav prisvekst. Alt i alt ble prisveksten på 1,3 pst., mot 3 året før. Blant annet avgiftsreduksjoner og lavere priser på klær var viktige årsaker til at prisstigningen ble redusert.

Lønns- og prisutviklingen samlet sett ga oss en økning i reallønna i fjor på fra i underkant av 4 pst. og oppover. For mange grupper fikk vi samlet sett den sterkeste kjøpekraftsforbedringen siden 1975.

Vi kan konkludere med at **det var et historisk godt oppgjør!** Vi har lyktes med målet om økt kjøpekraft til alle! Vi har lyktes med å gi lavlønte og viktige utdanningsgrupper et løft!

Pensjon

Et hovedkrav ved fjorårets oppgjør var større rettferdighet også på pensjonsområdet. Svært mange av LOs medlemmer i privat sektor har bare Folketrygden å leve av etter at de har avsluttet et yrkesaktivt liv. Vi kan ikke akseptere så store forskjeller i våre medlemmers levekår. Tjenstepensjonsordninger er også et viktig ledd i arbeidet med å hindre privatisering og konkurranseutsetting på bekostning av de ansattes pensjonsrettigheter.

I løpet av det siste året har vi også fått erfare hvor viktig det er at medlemmenes pensjonsrettigheter er avtalefestet. Etter den dyreste og lengste arbeidsrettsaken noensinne, vant LO og Kommuneforbundet til slutt mot de elleve kommunene som hadde brutt ut av KLP. Vi vant mot de som hadde gått over til pensjonsordninger som ikke var i tråd med tariffavtalen. Det var en svært viktig seier.

Det var en seier for oss som ikke vil ha pensjonsordninger som diskriminerer mellom kvinner og menn.

Det var en seier for oss som ikke vil ha pensjonsordninger som diskriminerer mellom unge og gamle.

Det var en seier for oss som vil ha rettferdige og solidariske pensjonsordninger.

Dette var LO-makt mot kapitalmakt. Vi var sterkest. NKF og våre egne dyktige advokater gjorde en strålende jobb. Vi gratulerer med seieren.

De 38 HK-medlemmene i Hakon-gruppen var ikke så godt sikret. De mistet sine pensjonsordninger etter at saken deres til slutt ble endelig avgjort i en dom i Høyesterett. Bedriften hadde hatt pensjonsordning i over 20 år, og den var nevnt i flere arbeidskontrakter. Men fordi den ikke var nedfelt i en avtale mellom partene, ble ordningen fjernet i en fusjon i 1999.

Fellesforbundet gikk i bresjen for tjenstepensjonskravet vårt i fjor, og i protokollen fra forhandlingene om Verkstedoverenskomsten heter det at tjenstepensjonsordninger skal drøftes i de enkelte bedriftene med det formål å etablere bedriftsvisе tjenstepensjonsordninger.

Norsk Transportarbeiderforbund fikk gjennomslag for en avtalefestet pensjonsordning for bussjåfører, også det et skritt i riktig retning. For både offentlig og privat sektor er sikring av Folketrygdens alderspensjoner avgjørende, slik det ble vedtatt av LO-kongressen i 2001. Alle pensjonsordninger har Folketrygden som grunnlag. Sviktende Folketrygd er en trussel både for de ansattes rettigheter og virksomhetenes økonomi. LO avviser framstøt for privatisert og svekket Folketrygd og forverring av AFP. Oljefondet må snarest inngå i en fondsordning for pensjonene. Pensjonene våre må ikke utsettes for den usikkerhet og de ulikheter et individualisert, børsbasert system vil være.

Pensjon er en hovedsak for LO! Noen har hevdet at vi ikke kom noen vei med pensjonskravet i fjor. Det er selvfølgelig feil. Vi kom et godt stykke på vei, men slike reformer er ikke gjennomført i ett oppgjør. Her må vi legge stein på stein, slik vi har erfaring fra ved tidligere reformer.

Vår oppgave er å skape større trygghet for våre medlemmer – trygghet for jobb, trygghet for inntekt, trygghet for alderdommen.

Victor Norman og regjeringen har satt de offentlig tilsattes pensjonsordninger under press.

Victor Norman og regjeringen vil skape likhet ved å frata rettigheter fra de som har det best. Slik skaper de utrygghet.

Vi vil skape større trygghet og likhet ved å løfte de med dårligst betingelser.

Vårt budskap til regjeringen er krystallklart: . Rør ikke pensjonsordningen fra våre medlemmer i offentlig sektor. Pensjonsordningene skal forbedres – ikke svekkes!

Sysselsettingen

Kjære representantskap

Vi konstaterer at vi har oppnådd svært mye av det vi satte oss som mål i dette organ i fjor, men på ett område går utviklingen i feil retning. Og det er ikke et hvilket som helt område. Dette handler om jobb nr 1. Det handler om sysselsettingen!

For hva ser vi rundt oss hver eneste dag? La meg ta ett eksempel:

Tangen Verft i Kragerø sjøsatte sitt foreløpig siste skrog for et par uker siden. Et flott 90 meter langt beredskapsfartøy som skal være arbeidsplassen for mange i Nordsjøen. Tangen Verft er spesialist på bygging av skrog og har bygget skip i 50 år. Det hørte med til tradisjonen ved sjøsettingen **at straks et nytt skrog** var kommet på vannet, gikk 20 – 30 av verftsarbeiderne i gang med å strekke kjølen til det neste byggverket.

Det skjedde ikke denne gangen. Ordrebøkene er tomme. Fagarbeidernes stolthet over vel utført arbeid er blandet med vemod og usikkerhet. Har de fortsatt en jobb å gå til?

Verftsarbeiderne ved Tangen Verft deler skjebne med mange andre. Heller ikke innenfor servicenæringene og i stat og kommune er folk trygge. Omorganisering, konkurranseutsetting, anbud og effektivisering rammer arbeidsplassene. Over 100 000 av våre arbeidskamerater er uten arbeid. Og det er mange, mange flere som frykter for jobbene sin!

Kragerø kommune deler skjebne med mange lokalsamfunn langs kysten! Verftet ga jobb til folk både i Kragerø og i nabokommunene. I likhet med Tangen er de bedriftene som nå har problemer – som går overende, flagger ut eller innskrenker – hjørnesteinsbedrifter og kruntapper i distriktet. Den knekken industrien nå får, vil i økende grad også ramme privat og offentlig service. Underleverandører og kommuneøkonomi blir svekket når industrien trappes ned. Grunnlaget for å opprettholde velferdstjenestene forsvinner.

Den økonomiske situasjonen. Over 100 000 uten ordinært arbeid

På ett år har situasjonen og utsiktene for norsk økonomi blitt dramatisk svekket. Også vi i LO la i fjor til grunn at vi skulle få vekst i internasjonal økonomi. Den har latt vente på seg. Kronekursen har derimot styrket seg kraftig. Kronekursen er den viktigste årsaken til at norske bedrifters konkurranseevne ble svekket med hele 10 pst. i fjor. Økningen i kronekursen de siste to årene koster industribedriftene like mye som **5 til 6 ukers** ekstra ferie for alle industriansatte!

Høy realrente og sterk kronekurs kommer på toppen av en noe høyere lønnsvekst enn hos handelspartnerne gjennom flere år. Vi har nå tapt mer i kostnadsmessig konkurranseevne enn hva vi vant gjennom første del av 1990-tallet.

Resultatet kjenner vi: Tusenvis har mistet jobb og inntekt. Arbeidsledigheten har økt med 20 000 det siste året. Per utgangen av januar var 107 000 personer uten ordinært arbeid¹. Ledigheten fortsetter å øke – over hele landet. Langtidsledigheten øker mest.

Norsk økonomi er inne i en lavkonjunktur og det er usikkert hvor lenge det vil vare. Blir det krig i Irak, kan det bli ytterligere nedgang ute i verden, og norske kroner kan fortone seg enda mer fristende for valutaspekulanter. **I verste fall** kan ledigheten da øke med 40 000.

I beste fall – og med drahjelp fra bedrede internasjonale konjunkturer og lavere kronekurs, kan ledigheten øke med over 10 000 personer i 2003. Det er alvorlig nok!

Representantskap!

Det er stor fare for at norsk økonomi kan få en alvorlig knekk som det kan ta mange år å rette opp igjen. Vi husker ryddejobben etter festen på 80-tallet. Den var det **vi – våre medlemmer** – som måtte ta! Denne gangen må vi snu utviklingen i tide.

Industrien og konkurranseutsatt næringsliv ellers er spesielt utsatt. Særlig gjennom det siste halve året har en rekke industribedrifter bestemt seg for å legge ned, innskrenke eller flagge ut

¹ Helt ledig eller på ordinære arbeidsmarkedstiltak ved utgangen av januar.

som følge av den vanskelige konkurransesituasjonen. At Aker Kværner tapte kontrakten til spanske Dragados om en milliardordre fra Statoil, ble en alvorlig vekker for mange. For et par uker siden gikk Moxxy overende. 230 mistet jobben. Kronekursen er årsaken.

Vi vet fra historien at når industrien bygges ned så skjer det raskt og kraftig. Når avskallingstendensene har fått lov til å feste seg, er det svært vanskelig å snu utviklingen. Bedrifter som har flyttet ut eller som er lagt ned, gjenreises ikke. Kompetanse som går tapt, tar tid å bygge opp igjen.

Industrien har spilt og spiller fortsatt en spesiell rolle i den norske samfunnsøkonomien. Industriarbeidsplasser handler om levedyktige distrikter. Industriarbeidsplasser handler om grunnlag for tjenesteyting. Industriarbeidsplasser handler om et allsidig næringsliv. Vi trenger flere ben å stå på.

Trygger vi industriarbeidsplassene, trygger vi også arbeidsplassene innenfor kommunesektoren, i transportnæringen, i varehandelen. Det er den beste distriktspolitikken.

Det handler om vår alles velferd.

Når man hører på Gabrielsen, Normann og Foss får man inntrykk av at arbeidsløshet er et problem som handler om sosialøkonomi eller om nasjonalregnskapet. Det minner meg om en fra Bankforeningen som sa at "Arbeidsløsheten er vårt største makroøkonomiske balanseproblem".

Men, kjære representantskap: det er ikke det, det handler om!

Det handler om de som ikke får sove om natten fordi de er utrygge på framtida.
Det handler om barn som ikke kan være med på det samme som andre barn, eller ikke kan reise på ferie fordi familieøkonomien ikke strekker til.
Det handler om sosiale nettverk som går i oppløsning, selvbilder som går i stykker.

Arbeidsløshet handler om mennesker. Og det er disse vi i fagbevegelsen vil kjempe for og som vi aldri vil svikte.

Inntektspolitisk samarbeid

Det var nettopp dette, den økende ledigheten, som gjorde at vi allerede tidlig i fjor tok initiativet til et inntektspolitisk samarbeid mellom arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene og myndighetene foran årets oppgjør. Det er **derfor** vi i månedsvis har sittet sammen med regjeringen og de øvrige organisasjonene i arbeidslivet: For å få til et nasjonalt løft i solidaritet med de arbeidsledige. Resultatet kjenner dere. Det ble lagt fram som en felles uttalelse fra Regjeringens kontaktutvalg den 22. januar. Vi snakker her om en uttalelse som alle organisasjonene i arbeidslivet både på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden samt myndighetene står bak.

Fellesuttalelsen fra Kontaktutvalget

Fellesuttalelsen fra Regjeringens kontaktutvalg, som er utdelt, bygger helt og holdent på LOs tariffpolitikk, slik Kongressen i 2001 vedtok den. Fellesuttalelsen sier først og fremst at årets oppgjør skal ta utgangspunkt i hverdagen for det konkurranseutsatte næringslivet. Det er næringslivets tåleevne som skal legge normene for lønnsutviklingen også i de øvrige sektorene. Da må lønnsveksten bringes mer på linje med våre handelspartnere. Men – innenfor rammene må det være rom for lønnsjusteringer som sikrer en rettferdig og anstendig lønnsutvikling. LO har ikke bundet seg til noen fastlagt ramme. Dette er ikke noen reprise av Arntsen-utvalget. Det ville være å sette den frie forhandlingsretten i fare.

Retningslinjer for årets mellomoppgjør

Kjære representanter

Det er i tider som disse at fagbevegelsen må vise sin styrke. Vi har spurt hva vi kan gjøre. Vårt bidrag til de mange av våre kamerater som sliter – som er arbeidsledige, permitterte eller lever med utrygghet for hva morgendagen vil bringe, er **solidaritet**. Når vi nå legger fram et forslag til tariffpolitisk uttalelse som oppfordrer til kollektiv **fornuft** i tariffoppgjøret, så er det i solidaritet med de som ikke har en jobb å gå til lenger. Det er i solidaritet med alle de som nå går i frykt for å miste jobben.

Representantskap!

Arbeid til alle må fremdeles være jobb nr 1. Ut fra dette innretter vi vår tariffpolitikk i årets mellomoppgjør.

Det gode lønnsoppgjøret vi har bak oss, hensynet til sysselsetting og dermed målet om en lønnsvekst mer på linje med handelspartnerne, gjør det nominelle spillerommet for årets mellomoppgjør sterkt begrenset. Slik tallene for overheng, allerede avtalte lønnstillegg og anslått prisvekst ligger, vil alle områder opprettholde kjøpekraften fra i fjor uten nye sentrale/generelle tillegg.

Sekretariatet mener imidlertid at det er rom for noen forbedringer.

Med dette som bakgrunn, og innenfor de aktuelle rammer, foreslår Sekretariatet at vi i mellomoppgjøret prioriterer i samsvar med fjorårets opplegg for tariffperioden, med spesiell vekt på lavlønne.

Hvorfor samarbeide med regjeringen?

Representantskap: Vi har hørt spørsmålet mange ganger.

Til de som spør: Hvorfor inngå et samarbeid med de andre organisasjonene i arbeidslivet, og spesielt med denne regjeringen. Da vil jeg svare:

Gjennom uttalelsen fra Kontaktutvalget har alle de andre arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene sluttet seg til LOs tariffpolitikk. Videre har vi aldri sett klarere forpliktelser fra arbeidsgiverne til å angripe grådighetskulturen i egne rekker. Samtlige

arbeidsgiverorganisasjoner – både i offentlig og privat sektor, har **forpliktet** seg til å holde lønnsveksten for ledere på samme nivå som for arbeidslivet for øvrig.

Dette er i tråd med det som har vært vårt hovedkrav de siste årene:

Vi skal ta våre tak, men vi kan ikke gjøre det alene. Våre medlemmer sa klart ifra gjennom streiken i 2000: **Nei til ensidig moderasjon! Dette er det aller viktigste: Vår evne til å føre en fornuftig inntektspolitikk er avhengig av at alle grupper forplikter seg til det samme.**

Felles dugnad krever felles løft.

I tillegg til at vi har samlet hele arbeidslivet bak vår tariffpolitikk, så har myndighetene allerede før forhandlingene starter, forpliktet seg til en rekke motytelser:

- Det handler om en forsterket innsats i arbeidsmarkedspolitikken for å møte den økende ledigheten.

- Det handler om tiltak mot uønsket deltid. Dette er et viktig likestillingskrav. De fleste som jobber deltid er kvinner. De ber om mer å gjøre, men får det ikke. Deltid er et økonomisk problem for mange, og deltidsansatte stiller ofte bakerst i køen når det gjelder tillegg, tilbud om kompetanseutvikling og avansement. Deltidsansatte blir gjerne minstepensjonister. Derfor har LO formulert dette kravet:

”Heltid en rettighet, deltid en mulighet”!

- Videre har regjeringen forpliktet seg til en annen flaggsak for LO: Økt fradrag for fagforeningskontingenten. Dette må svi for Høyre som i flere omganger har ønsket å fjerne fradraget helt.

Men, fortsetter noen: Hvordan kan LO i det hele tatt innlate seg med en regjering som så til de grader er på kollisjonskurs med fagbevegelsen i viktige saker?

La meg slå fast:

LO inngår ikke et inntektspolitisk samarbeid for å være ”snill” med Bondevik og hans regjering. Tvert imot. Vi liker svært dårlig mye av det denne regjeringen stiller med.

Så dårlig at vi den 17. oktober i fjor tok i bruk det sterkeste virkemidlet vi har! Vi gikk vi ut i en times streik mot Bondeviks usosiale statsbudsjett. Vi protesterte mot grove kutt i dagpengeordningen, vi kritiserte regjeringen for en altfor svak innsats for å bekjempe ledigheten, og vi protesterte mot et hardere og mer umenneskelig arbeidsliv.

Vær sikker: Vi kjemper mot regjeringens høyrevridde og fagforeningsfiendtlige politikk med alle de midlene vi har til rådighet.

Det er selvfølgelig ikke slik at LO er blitt **presset** til et inntektspolitisk samarbeid. LO ønsker et inntektspolitisk samarbeid. Det var **vårt initiativ**! Det ligger i vår tradisjon å skape løsninger – brede nasjonale løsninger – til beste for våre medlemmer og for folk flest. Da må vi påvirke politisk – uansett hvem som sitter med regjeringmakten – uansett Stortingsflertall. Dette er i tråd med våre vedtak på kongressen.

Vi kunne ha satt oss på vår høye hest og sagt nei - vi vil ikke i nærkontakt med denne regjeringen. Vi kunne ha latt være å delta i utformingen av den tariffpolitiske plattformen! Man hva hadde det ført til?

Da hadde vi stått der alene – med den **samme** inntektspolitikken, men uten tilslutning fra de øvrige organisasjonene. Og uten at regjeringen og arbeidsgiverne hadde forpliktet seg til noe som helst.

Mener noen, etter å ha gått seriøst inn i dette, at det ville vært en god strategi? Et enstemmig sekretariat har ment det motsatte.

Jeg har forståelse for at mange reagerer med sinne mot regjeringen, jeg gjør det annenhver dag - men vår oppgave er å nøye analysere hvor det er et samarbeid tjener oss, og hvor det er vi må føre politisk kamp mot regjeringen.

Landsorganisasjonen i Norge har alltid på samme tid vært både samfunnsrefser og samfunnsbygger!

Representantskap:

Dette inntektspolitiske samarbeidet gjelder i 2003. La det være en test! Vi ønsker selvsagt å bidra i framtiden, men vi må forutsette en helt annerledes og bedre dialog mellom myndighetene og fagbevegelsen. Regjeringen og arbeidsgiverne må vise i praksis at de anerkjenner organisasjonenes viktige rolle i samfunnsbyggingen. Regjeringen må unnlate å provosere oss med politiske vedtak som går på tvers av fagbevegelsens interesser. Og de må bidra positivt til videreføring av reformer og utvikling av nye.

Regjeringen har provosert oss kraftig med endringene i overtidsbestemmelsene i Arbeidsmiljøloven. Noen har ment at vi burde stilt som betingelse for det inntektspolitiske samarbeidet at regjeringen ikke gjennomførte dette lovvedtaket.

LO har stått i bresjen for alle arbeidstakerorganisasjonenes krav når det gjelder overtidsbestemmelsene. Vi har brukt alle tenkelige kanaler til å protestere. Vi har streiket. Men vi må nok dessverre erkjenne at denne regjeringen har et politisk prosjekt som den akter å gjennomføre. Og at vi har et Stortingsflertall som jobber for en annen samfunnsutvikling enn den vi vil ha. Dette er en viktig påminning om det vi alltid har visst: Våre medlemmers velferd bestemmes i stor grad av politiske beslutninger. Glemte for mange denne enkle sannheten ved forrige valg? Stemte folk på politiske partier uten å tenke på hvilken politikk de stemte for?

Fram til Stortingsvalget i 2005 må vi tydeliggjøre forskjellene og utfordre partiene på hvor de står i forhold til våre viktige saker. Hvilke partier vil endre vedtaket om utvidet adgang til såkalt ”frivillig” overtid? Hvilke partier vil slå ring om sykelønnsordningen? Hvilke partier vil rette opp igjen dagpengeordningen? Vi må kreve klare svar, og så må vi stemme slik at vi får et Stortingsflertall og en regjering som lytter til oss.

Gode venner! Dette handler om den lange valgkampen.

Jeg sier som Olav Støylen, lederen i Kjemisk:

La dette bli en solnedgangsregjering! La den gå ned, men aldri komme opp igjen!

Et nasjonalt krafttak

Dirigent. Kjære representantskap!

Det er mange som nå ser til LO og forventer at vi skal ta grep. I en undersøkelse som Opinion nylig utførte for oss, sier 87 prosent av de spurte at moderate oppgjør er viktig for å hindre en økning i arbeidsledigheten.

Og meldingene til arbeidsgiverne er klinkende klar: Ni av ti mener store lønnstillegg og bonusordninger til toppledere svekker muligheten til moderate tariffoppgjør!

Vi mangler statistikk for lederlønnene for 2002. Jeg har ingen illusjoner om at denne statistikken vil være særlig vakker.

Om lederne i år følger opp uttalelsen fra Regjeringens kontaktutvalg og står ved sine forpliktelser om å vise moderasjon, det får vi først vite neste år!

Året vi har foran oss blir ikke bare en test på regjeringens vilje til samarbeid. Det blir også en test på om lederne mener alvor med sin uttrykte vilje til egen moderasjon. **Og dersom topplederlønnene igjen tar av, vil det måtte prege våre veivalg ved neste års tariffoppgjør.**

Så må myndighetene ta inn over seg at de har ansvar! De har ansvaret for arbeidsledigheten. Retten til arbeid er faktisk grunnlovsfestet! De har ansvaret for næringspolitikken i Norge.

Vi har størstedelen av Norges befolkning med oss i vår kritikk av myndighetenes passivitet. Kravet om økt innsats mot ledigheten er massivt: Vår Opinionsundersøkelse viser at

9 av 10 norske arbeidstakere mener at politikerne gjør for lite i kampen mot ledigheten!

De fagorganiserte innenfor olje- og verkstedindustrien går til tre timer politisk streik på fredag. De streiker i protest mot regjeringens passive holdning til industrien i Norge. De streiker mot en regjering som altfor lenge har sittet med hendene i fanget. De krever handling nå!

Vi gir vår fulle støtte til denne streiken!

De fortjener også vår fulle støtte – de mange tusen menneskene i Porsgrunn som torsdag kveld trosset kulden, og gikk i fakkeltog for kravet om en gassrørledning til Grenlandsregionen. Grenland er avhengig av tilførsel på kraft dersom industrien og alle de som er avhengige av industrien skal overleve. Det dreier seg om 20 000 arbeidsplasser!

Vi har enorme gassressursene utenfor kysten vår. Vår kongress i 2001 slo fast at naturgassen må brukes i Norge i mye større grad for å få økt verdiskapning, sysselsetting og næringsaktivitet, samtidig som vi oppfyller våre miljøforpliktelser.

Det må utvikles bedre transportsystemer for naturgassen. Vi må bruke gassen som drivstoff i transportsektoren og som råstoff i industrielle prosesser. Staten må ta en ledende rolle og bidra med infrastrukturtiltak.

Skal vårt bidrag gjennom inntektsoppgjøre nytte, må pengepolitikken, finanspolitikken og næringspolitikken spille sammen. Regjeringen må vise handlekraft. Det aller viktigste bidraget er at renta og kronekursen går ned.

En rentenedgang vil lette gjeldsbyrden for de av våre medlemmer som sliter med store boliglån. Og ikke minst: En rentenedgang vil kunne føre til at kronekursen svekker seg. Det er positivt at sentralbanksjefen nå har sett seg rundt og endelig oppdaget at industrien har problemer. I årstalen sin sist torsdag ga han tydelige signaler om at renta og kronekursen skal ned. Vi frykter det var i seneste laget – og derfor gjelder det å ta i så det monner.

Sentralbanksjefen har gjort lønnsutviklingen til et hovedpoeng i pengepolitikken. Vi vil gjøre vårt, gjennom en fornuftig inntektspolitikk. Og da forutsetter vi at han følger opp med kutt i renta!

Så må jeg gjenta: Det er sterkt provoserende at Gjerdem legger skylda for problemene og arbeidsledigheten på arbeidstakerne alene. Vi erkjenner at også vi har et ansvar. Men det er oppsiktsvekkende at Gjerdem ikke nevner toppledernes lønnsuttak med et eneste ord i talen. Det plager meg. Han har tydeligvis ikke forstått det alle andre synes er helt åpenbart. Nemlig at arbeidstakerne blir provosert når topplederne tar ut i bøtter og spann, mens de forventer at vanlige arbeidstakere skal vise moderasjon. Vi kan bare konstatere Gjerdem er økonom, ingen psykolog.

Gjerdem må følge opp hele jobben sin. Få krona mer normal gjennom rentenedgang og skap forventninger om at stabiliteten i bedriftenes rammebetingelser.

Avslutning

Representantskap!

Vi skal gjennomføre et mellomoppgjør i en tung tid for norsk industri og med tøffe utfordringer i arbeidslivet for øvrig. Da er det viktig at vi holder fast ved målet:

At alle som vil og kan, skal ha en jobb å gå til.
At vi skaper større rettferdighet og gir de lavest lønte et løft.
At vi trygger arbeidsplassene og industriens konkurransevne.

LO er en organisasjon som skal kjempe for våre medlemmer, for lønnsbetingelser og arbeidsforhold.
Men LO er så mye mer enn det.

Vårt mål handler om hvilket samfunn vi skal ha.
Vårt mål er å skape solidaritet og rettferdighet som omfatter alle.
Vårt mål er at folk skal kunne føle trygghet, livskvalitet og fellesskap.

I en tid hvor politikken legges kraftig til høyre og fellesskapet trues, blir vår jobb tyngre, men desto viktigere.

Representantskap:

Det er mange som setter sin lit til oss.

La oss vise at vi også denne gangen stiller opp.

Med dette tar jeg opp Sekretariatets enstemmige innstilling til Tariffpolitisk uttalelse.

Takk for oppmerksomheten!

Roar Flåthen:

Da sier vi takk til Gerd-Liv. Jeg foreslår at vi tar en pause på 20 minutter før vi går på behandling av Sekretariatets innstilling.

Roar Flåthen:

Vi begynner behandling i forhold til Sekretariatets forslag til uttalelse om mellomoppgjøret 2003. Da er det jo sånn at den alltid har blitt lest opp før vi går på debatten og behandlingen, og det betyr at dere må lytte på meg og jeg skal da gå rett på det, slik at vi starter debatten umiddelbart etterpå.

"Sekretariatets innstilling:

Mellomoppgjøret 2003

TARIFFPOLITISK UTTALELSE

1. Arbeid til alle er jobb nr.1

LOs viktige rolle i politikk og lønnsdannelse har sammenheng med en sterk tradisjon for samarbeid for felles sak. Det er denne tradisjonen som har gitt oss en sterk rolle i utviklingen av det norske samfunnet og i kampen for den fulle sysselsetting, slik det ble slått fast av LO-kongressen i 2001. Det er denne tradisjonen vi nå må bygge på for å unngå en ny periode med massearbeidsledighet. Vår tariffpolitikk og vårt samarbeid med andre aktører er et redskap for politisk innflytelse samtidig som vi sikrer medlemmenes rettferdige andel av produksjonsresultatet.

De internasjonalt konkurranseutsatte næringer må være normgivende og sette rammen for oppgjørene for å ivareta langsiktige hensyn til konkurranseevne og sysselsetting. Rammene må gjelde alle områder.

Forhandlingsgrunnlaget

Årets forhandlinger er en mellomstasjon for tariffperioden 2002-2004.

Utgangspunktet er reguleringsbestemmelsene for 2. avtaleår. For LO-NHO området lyder den:

... "Før utløpet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom NHO og LO eller det organ LO bemyndiger, om eventuelle lønnsreguleringer for 2. avtaleår. Partene er enige om

at forhandlingene skal føres på grunnlag av den økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsikten for 2. avtaleår, samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår." ...

Tilsvarende bestemmelser er tatt inn for andre avtaleområder.

Om tjenestepensjoner heter det videre:

"Partene er enige om å drøfte de erfaringene som partene har hatt med hensyn til lokale drøftinger om innføring av pensjonsavtale, herunder drøfte nødvendige tiltak for å ivareta partenes oppfordring om at det etableres tjenestepensjonsordninger på den enkelte bedrift."

Tilsvarende bestemmelser gjelder i andre avtaleområder i privat sektor der LO er part.

2. Hovedutfordring

Mellomoppgjøret 2003 skal foregå i en vanskelig situasjon for arbeidsplasser og økonomi. Alle virksomheter utsatt for konkurranse fra utlandet har fått sin konkurranseevne dramatisk forverret. På toppen av noe høyere lønnsvekst enn hos handelspartnerne over flere år har vi fått høy rente og en sterkt stigende kronekurs.

Utsiktene internasjonalt er svakere enn på lenge. Arbeidsledigheten er stigende og vekstutsiktene svake. Og de er fremfor alt usikre i lys av systemsvikt i USAs finans- og næringsliv kombinert med opptakt til alvorlige konflikter der også verdens største økonomi er hovedaktør.

I Norge har ledigheten allerede økt med over 20 prosent, med klare tegn til videre svekkelse i brede deler av arbeidsmarkedet. Den knekken industri og annet næringsliv nå får vil i økende grad også ramme både privat og offentlig service. Underleverandører og kommuneøkonomi blir svekket når industrien trappes ned. Mange ansatte i viktig offentlig tjeneste kan få en ennå tyngre oppgave å løse.

Utfordringen er nå på kort sikt å bremse ledighetsutviklingen og dermed å etablere grunnlaget for å gjenreise den fulle sysselsetting.

3. Lønns- og prisutvikling i første avtaleår

Gjennom Representantskapets retningslinjer for hovedoppgjøret i 2002 ble det stilt krav om generell forbedring av kjøpekraften.

Lønnsutviklingen fra 2001 til 2002 ser gjennomgående ut til å ha blitt fra 5 til 6 prosent i de fleste avtaleområder. Prisstigningen ble på 1,3 prosent, slik at reallønna økte med rundt 4 prosent og mer. For enkelte grupper bidro lavere skatt ytterligere til den sterkeste kjøpekraftsforbedring siden 1975. Vi kan konstatere en sterk oppfylning av det generelle inntektskravet. Den høyeste øking har det vært blant ansatte i skoleverket med knapt 8 prosent.

4. Utsiktene for annet avtaleår

De svake økonomiske utsiktene vil ventelig også virke dempende på bedriftenes resultater og lønnsutviklingen internasjonalt. Lønnsveksten hos handelspartnerne vil neppe bryte en gjennomgående trend omkring 3,5-4 prosent og prisstigningen vil bli nær 2.

For Norges del vil særlig de internasjonalt konkurranseutsatte virksomheter rammes av en resultatforverring som kan bli uvanlig stor. Driftsresultatet gikk kraftig ned allerede i 2002.

Prisutviklingen er av TBU anslått til 3 prosent. Da har en inkludert en voldsom prisøkning på strøm, som imidlertid ikke antas å få permanent virkning utover noen få måneder.

5. Pensjon

Under hovedoppgjøret 2002 understreket partene i privat sektor viktigheten av at tjenstepensjonsordninger drøftes på den enkelte bedrift med det formål å etablere ordninger for flest mulig.

For å følge opp partenes oppfordring om at flest mulig dekkes, skal vi ved mellomoppgjøret drøfte de erfaringer som partene har hatt og drøfte nødvendige tiltak for å ivareta partenes oppfordring. I privat sektor er siktemålet å sikre tjenstepensjon for alle LOs medlemmer og gjøre disse best mulig gjennom avtalefesting. Avtalefesting er også et viktig ledd i arbeidet med å hindre privatisering og konkurranseutsetting på bekostning av de ansattes pensjonsrettigheter. LO avviser alle forsøk på å svekke de offentlige tjenstepensjoner.

For både offentlig og privat sektor er sikring av Folketrygdens alderspensjoner avgjørende, slik det ble vedtatt av LO-kongressen i 2001. Alle pensjonsordninger har Folketrygden som grunnlag. Sviktende Folketrygd er en trussel både for de ansattes rettigheter og virksomhetenes økonomi. LO avviser framstøt for privatisert og svekket Folketrygd og forverring av AFP. Oljefondet må snarest inngå i en fondsordning for pensjonene og uten å utsette det for den usikkerhet og de ulikheter et individualisert, børsbasert system vil innebære.

6. Lønn

Som retningslinje for tariffperioden vedtok LOs representantskap i fjor å prioritere:

- generell forbedring av kjøpekraften
- garantiordninger og særskilte tillegg til lavlønte
- likelønnsprofil på lokale og sentralt avtalte tillegg
- målrettet innsats for langtidsutdannete LO-medlemmer som ikke har fått en rimelig kompensasjon for kostnaden ved utdanning

Det ble i tillegg åpnet for at områder/grupper som systematisk var blitt hengende etter i lønnsutviklingen skulle få et ekstra løft. Dette har ikke lyktes over alt. LO vil ved fremtidige tariffoppgjør og annen innsats bidra til å rette opp dette.

Lavlønn

Områder med lavere lønn som hotell og restaurant, rutebil, renhold, vask og rens, tekstilindustri, i deler av kjemisk/teknisk og NNN-området fikk avtalt klart større tillegg enn industrien generelt. Avtalene mellom HK og HSH og Samfo fulgte et liknende mønster. I offentlig sektor fikk viktige yrkesgrupper betydelige løft. Når den generelle lønnsveksten er høy er det særlig krevende å sikre de lavlønnes relative posisjon. Foreløpige tall tyder på at disse områdene i hovedsak fulgte med på den relativt høye lønnsveksten.

Likelønn

Hotell og restaurant, varehandel, renhold, vaskerier og renserier, tekstilindustri og deler av NNN og kjemisk/teknisk er områder med mange kvinner. Gode tillegg her i 2002 bidro dermed positivt til likelønn. I hvilken grad det blir framdrift i likelønnsutviklingen, bestemmes imidlertid også av lønnsglidningen. Så langt er det lite ny lønnsstatistikk for kvinner og menn fra LOs områder i privat sektor for 2002. I det offentlige ble de generelle tilleggene differensiert etter nye modeller. Hvordan dette slo ut for menn og kvinner kan ennå ikke avleses i statistikken. Justerings- og de lokale forhandlingene i staten skal ha bidratt til likelønn.

Særlige utdanningsgrupper

Også enkelte viktige utdanningsgrupper som for eksempel høyskoleutdannete i helse- og sosialsektoren fikk rettferdig ekstra uttelling i første avtaleår.

7. Prinsipper for krav

Det nominelle spillerommet for tillegg i årets mellomoppgjør er sterkt begrenset ut fra reguleringsklausulen, hensynet til sysselsetting og dermed målet om en lønnsvekst mer på linje med handelspartnerne.

Mer statistikk kreves før de endelige kravene utformes. Overheng og allerede avtalte tillegg gir sammen med garantiordninger og normale lokale forhandlinger alle områder minst 3-4 prosent lønnsvekst. Det innebærer at kjøpekraften fra 2002 opprettholdes for alle områder uten generelle/sentrale tillegg i 2003.

Med dette som bakgrunn og innenfor de aktuelle rammer gjør LO prioriteringer i samsvar med fjorårets opplegg for tariffperioden med spesiell vekt på lavlønte.

8. Den kollektive fornuft må omfatte alle

Etter initiativ fra LO er Regjeringen og organisasjonene i Kontaktutvalget for inntektsoppgjør og økonomisk politikk blitt enige om at den samlede lønnskostnadsveksten i 2003 må tilpasses utfordringene i konkurranseutsatt næringsliv og arbeidet for full sysselsetting. I arbeidet for å nå dette målet er det avgjørende at alle grupper omfattes.

Arbeidsgiversiden i privat og offentlig sektor har forpliktet seg til aktivt arbeid for en

lønnsvest hos lederne i virksomhetene som ligger innenfor rammene for det øvrige arbeidslivet. I kraft av sine eierposisjoner i næringslivet vil en også fra statens side arbeide for en slik utvikling. For LO er det viktig at dette følges opp av alle aktører også egne tillitsvalgte lokalt. Dersom arbeidsgiversiden svikter nok en gang, må regelendringer vedtas for større åpenhet og at selskapenes høyere organer kan føre bedre kontroll med styrenes håndtering av lederlønninger.

9. Krav til den økonomiske politikken

Den stigende arbeidsledigheten er en kraftig påminnelse om hvor krevende det er å innfri mål nr. 1 om arbeid til alle i en åpen og internasjonalisert markedsøkonomi. Problemer og usikkerhet internasjonalt stiller særlige krav til vår nasjonale økonomiske politikk. De nyeste fremskrivninger av den økonomiske utviklingen peker mot forverret arbeidsmarked gjennom 2003 og inn i neste år.

Særlig har en feilslått pengepolitikk med høy rente og ødeleggende sterk krone bidratt til problemer som kan gi langsiktige virkninger. Gjennom erklæringen fra Kontaktutvalget har Regjeringen stilt i utsikt lavere rente, mer normal kronekurs og forsterket arbeidsmarkedspolitikken dersom partene følger opp sin del av opplegget.

Uten en normalisering av kronekursen vil norsk næringsliv få en kraftig knekk.

Behovet for både kortsiktig og langsiktige næringstiltak blir større jo lenger den høye kronekursen varer ved. Allerede med det som har skjedd og den usikkerhet som er skapt om framtida er det behov for en aktiv næringspolitisk innsats over et bredt felt. Ett av de klareste trekk ved regjeringens tafathet er dens manglende initiativ i å utvikle de muligheter Norge som gassnasjon gir, som tilskudd til elforsyningen og som grunnlag for ny næringsutvikling.

LO krever også mer styring og mindre privatisering og satsing på finansmarkedene i utviklingen av samfunnet. Det er nødvendig for å gjøre Norge til et tryggere og mer stabilt samfunn enn det vi finner der kapitalismen til nå har fått herje mer fritt enn hos oss. Regjeringen har også forpliktet seg til høynet fradrag for fagforeningskontingent som ledd i sikringen av et velorganisert arbeidsmarked.

10. Et hardere arbeidsliv

Vi møter et stadig hardere arbeidsliv. Omorganiseringer, konkurranseutsetting, strammere budsjetter og underbemanning preger hverdagen for mange. I tider hvor det samtidig stilles økte krav til service, omsorg og produktivitet, medfører det urimelige belastninger for mange arbeidstakergrupper. I tillegg gjennomfører Regjeringen kutt i dagpengeordningen og utvider rammene for overtidarbeid, samtidig som sykelønnsordningen er satt under press.

Et mer menneskevennlig arbeidsliv er et mål for LO, og det er en utfordring for arbeidsgivere, myndigheter og fagbevegelse i fellesskap å jobbe for dette. For enkelte yrkesgrupper bl.a. i helse- og sosialsektoren er det behov for sterkere veiledningsinnsats for å begrense urimelige belastninger. Mye positivt er i ferd med å skje lokalt og i utprøving av nye regler for trygder og andre tiltak.

LO krever at regjering og arbeidsgivere følger opp intensjonene i avtalen om et mer inkluderende arbeidsliv, og på en bedre måte legger grunnlaget for et framtidig samarbeid mellom myndighetene og arbeidslivets parter.

Uønsket deltid

Igjen øker uønsket deltidsarbeid i omfang, slik det registreres av SSBs arbeidskraftundersøkelser. I fjor var tallet 75 000 deltidsansatte som søker lengre arbeidstid. Drøyt en tredel finnes i helse- og sosialtjenesten der stat og kommune dominerer som arbeidsgiver. I stedet for større, faste stillinger avspises arbeidstakerne med utstrakt bruk av ekstravakter. Tilsvarende tendenser oppleves også i visse deler av privat tjenesteyting.

Det utvalget Regjeringen har forpliktet seg til å nedsette som ledd i det inntektspolitiske samarbeidet for å redusere uønsket deltid, må ha dette som viktig utgangspunkt. Sammen med partene må en finne virkemidler som bedre kan møte denne viktige likestillingsutfordringen i arbeidslivet.

Arbidsmarkedstiltak

LO har lenge etterlyst sterkere innsats i arbeidsmarkedspolitikken. I fellesuttalelsen fra Kontaktutvalget erkjenner også Regjeringen behov for økt innsats. LO vil særlig understreke behovet for økt bemanning i A-etat for å få mest mulig positiv effekt av tiltaksinnsatsen. LO forutsetter også at den opptrappede innsats tar høyde for uforutsett videre forverring av arbeidsmarkedet.

11. Forhandlingsfullmakt

Sekretariatet/forhandlingsutvalget gis fullmakt til å utforme de endelige kravene på basis av de ovennevnte retningslinjer."

Det var Sekretariatets innstilling til uttalelse for mellomoppgjøret 2003. Da skulle det være klart til å gå rett på debatten. Den første som har bedt om ordet er Turid Lilleheie, NTL, Sekretariatet.

Rep. 137 - Turid Lilleheie, NTL:

Representantskap, dirigenter!

Årets tariffoppgjør er som Gerd-Liv sa et mellomoppgjør. Men det er likevel viktig. Og det er veldig viktig at vi også i år stiller politiske krav. Jeg synes at den tariffpolitiske uttalelsen er blitt god. Det er en tariffpolitisk uttalelse der både offentlig og privat sektor kjenner seg igjen og kan stille seg bak. Og det er sammen og samlet at vi er LO-sterke og det er en god styrke.

Gerd-Liv sa også at arbeid til alle er jobb nr 1 og at hensynet til sysselsetting er viktig. Og hun sa også noe veldig viktig. Hun sa at arbeidsledighet det handler om mennesker og det må vi aldri glemme.

Det som jeg også synes er viktig med uttalelsen er at vi stiller klare krav til den sittende regjering. Vi stiller krav om endringer i pengepolitikken, vi stiller krav om at Regjeringen skal følge opp avtalen om et inkluderende arbeidsliv og vi krever økt innsats til

arbeidsmarkedstiltak. Vi avviser svekket folketrygd og vi stiller krav om at de offentlige tjenestepensjonsordningene skal bestå.

Og så synes jeg at for oss damer stiller vi et veldig viktig krav. Det at heltid er en rettighet og at deltid er en mulighet.

Vi krever også at den kollektive fornuften skal gjelde alle, også ledere. Og det er et veldig viktig krav, det har med signaleffekt å gjøre. Vi kreve altså en felles dugnad.

Vi i statlig sektor er også spesielt glad for at LO i framtiden vil sette fokus på de lønsmottakerne, de gruppene som systematisk har hengt etter i lønnsoppgjørene. Derfor oppfordrer jeg oss alle til å støtte opp om den tariffpolitiske uttalelsen slik den foreligger. Takk.

Rep. 134 - Gunhild Johansen, Sekretariatet:

Jeg har også lyst til å takke Gerd-Liv for en kjempebra innledning. Jeg synes hun tok opp veldig mange flotte saker. Veldig bra politisk innledning.

Jeg har lyst til å ta opp et par saker som for så vidt står i den uttalelsen som vi skal vedta. Men du sa en del ting i innledningen din om de kampene som har vært i forbindelse med tariffoppgjøret i fjor, og det var mange flotte kamper som endte med seier og som var viktig for den lønnsutviklingen vi fikk i fjor, bl.a. en lønnsutvikling i retning av anstendig lønn. Men jeg har lyst til å trekke frem et nederlag også. Og også her var det kvinner involvert. Vi hadde en streik i den sektoren som drives av private for det offentlige. Vi hadde en streik blant privatansatte på sykehjem, sykehjem som var organisert i Servicebedriftenes Landsforbund. Denne streiken endte selvfølgelig i Rikslønnsnemnda her på nyåret, og vi fikk ikke medhold i at de som jobber på privatdrevne sykehjem skal ha samme lønn som de som jobber i det offentlige. Man fikk en kjennelse som sa at bedrifter organisert i SBL kan operere med lavere begynnerlønn og en dårligere pensjonsordning enn i kommunal sektor. Vi har regnet litt på at private som legger inn anbud på å drive kommunale sykehjem faktisk kan spare ca 15000 kroner per ansatt ved å utnytte den avtalen man har i privat sektor. Og da har ikke vi tatt det verste anslaget. 50000 kroner per ansatt kan bety ganske mye når en kommune bestemmer seg for å sette omsorg ut på anbud. For vi har fortsatt mye som gjenstår før vi kan si oss helt fornøyd med resultatet av den kampen som startet i fjor. Dette dreier seg om hvordan for eksempel Norlandia kunne skvise maksimal profitt ut av det omsorgsarbeidet som våre medlemmer yter. Profitt betyr ikke bedre omsorg. Tvert i mot, de siste dagenes avsløringer om forholdene ved Askers Flaggskip når det gjelder privatdrevne sykehjem, Risenga, er nesten litt for forutsigbart til at det er morsomt å nevne det. Det er ikke det billigste sykehjemmet for kommunen, men det er det som skærer dårligst i brukertilfredshet. Kravet om at konkurranseutsatt virksomhet skal drive på kommunal tariff vil vi komme tilbake til neste år, så det skal jeg selvfølgelig ikke fremme her, men jeg vil bare peke på den viktige formuleringen i punkt 5 som går på avtalefesting av pensjon i alle avtaleområdene.

Så vil jeg nevne en ting til, og det er punkt 10 i uttalelsen vår til et av de siste punktene, ikke desto mindre viktig likevel. For vi er i ferd med å få et todelt arbeidsliv i Norge. Og da tenker jeg ikke på at kvinner og menn søker seg til forskjellige jobber, det er også en del av det, men at vi får et arbeidsliv for kvinner og et arbeidsliv for menn ut fra den stillingsstørrelsen man jobber. 70% av alle kvinner og 77% av alle menn i Norge er yrkesaktive, men 470 000 kvinner jobber deltid. Og dette er en økende tendens. I 2000 var det 452 000 som jobbet

deltid. 74 000 jobber mellom 1 og 9 timer i uka. Og vi ser av uttalelsen vår at 75 000 av de som jobber deltid ønsker seg over på lengre arbeidstid. Ufrivillig deltid er i første rekke et kvinnefenomen. Enkelte steder har det utviklet seg en kultur der man skal dele på de få stillingene som er tilgjengelige. Denne holdningen er selvfølgelig spesielt utbredt blant arbeidsgivere. Dette fører til at arbeidsgivere kan sjonglere med arbeidskraften på en ganske så fleksibel måte. Siden ingen kan leve av en lønn på en stilling som utgjør 10-12-15% så er kvinner ofte villige til å ta ekstravakter for å spe på lønna. For arbeidsgiver fungerer selvfølgelig dette systemet veldig bra og veldig fleksibelt, men for de kvinner som det gjelder betyr det at de ikke oppnår anstendig lønn, de har dårligere utviklingsmuligheter, kompetanseutviklingsmuligheter og avansementsmuligheter i jobben. De har dårligere kontroll over sin fritid, de har uforutsigbar inntekt og de er i risikogruppen for å bli utslitt og utbrent før nådd pensjonsalder. Ufrivillig deltid er et av de største likestillings- og likelønnsproblemene som vi har i dag. Så jeg er veldig glad for at det har blitt trukket frem som et av de prioriterte områdene i LO sin lønnspolitikk. Jeg vil også bare nevne at vi faktisk kan bruke endringene i likestillingsloven for å få virksomheter både i privat og offentlig sektor til å ta et grep om ufrivillig, uønsket deltid.

Så dette blir en kjempeutfordring. Det blir selvfølgelig ikke gratis, men hvis vi mener noe med likestilling må vi gjøre alvor av parolen om at heltid er en rettighet og at deltid er en mulighet.

Så ut fra det har jeg bare lyst til å ønske oss alle sammen lykke til og jeg går selvfølgelig for Sekretariatets innstilling. Takk.

Roar Flåthen:

En liten praktisk opplysning. Jeg får en lapp her at det kanskje kunne være greit å opplyse om at Thomas Alsgaard

Siden jeg kjenner oljevirkksomheten, vil jeg ta utgangspunkt derfra. Oljevirkksomheten er bygget opp omkring Petroleumsloven. Den slår fast at petroleumsressursene skal forvaltes i et langsiktig perspektiv slik at det kommer hele det norske samfunnet til gode. Den understreker samtidig at ressursforvaltningen skal gi landet inntekter, den skal bidra til å sikre velferd, sysselsetting og bedre miljø, samt til å styrke norsk næringsliv industriell utvikling og ta hensyn til distriktpolitisk interesse. I korthet betyr dette at petroleumsvirksomheten skal gi samfunnsmessig betydning for land og distrikt langt ut over det å skape skatteinntekter til staten og profitt for selskapene som står bak. Staten har med andre ord med denne loven gitt seg selv en enorm styringsmulighet som skal komme hele samfunnet til gode. Det vi føler nå er at hele denne alliansen som har vært etablert har blitt snudd opp ned med en ny slags hellig allianse mellom industrien som løper fra sitt samfunnsansvar og udugelige myndigheter. Det mest konkrete uttrykket for dette er et begrep som oljeindustrien nå selv har lansert. Det heter "konsesjonsvilkårene skal utfordres". De beslutninger som tidligere politikere har gjort for å sikre at oljeressursene skal komme hele landet vårt til gode i form av etableringen på ulike plasser er ikke lenger sett på som hellige. Og de skal utfordres med tanke på at det skal gi økt profitt til selskapene fremfor at folk skal sysselsetting der de bor. Jeg vil ta utgangspunkt i det som jeg vil kalle oljeindustriens Brøstadsbotn barnehage, den vesle basen vi har i Sogn og Fjordane, i Florø. Mesteparten av norske oljeressurser ligger utenfor kysten av Sogn og Fjordane. De har skaffet Norge den rikdommen vi har. Nesten den eneste etableringen de har fått i Sogna og Fjordane, er på basen med et par hundre arbeidsplasser. Disse er nå, på grunn av det nye begrepet som blir lansert at konsesjonsvilkårene skal utfordres, i ferd med å bli vurdert nedlagt. Men i slike regnestykker, når vi tenker på de smulene samfunnet vil tjene på dette her, tas det ikke med krigspolitikken til Bush der det i løpet av et år gir oljeindustrien en meravkastning på olje på mellom 100 og 150 milliarder kroner, og mer enn de samlede lønnsutgiftene på norsk sokkel over 10 år. Det hører vi ikke mye om når vi snakker om disse smulene som skal tas vekk for folk som har sysselsetting knyttet til dette.

Det andre jeg vil ta opp er det vi har hørt så mye om i media. Det er Statoil sin tildeling av kontrakter som nå kan være kroken på døra for Rosenberg. Hvordan kan vi akseptere at sånt skjer. Ingen i hele verden kunne angrepet Statoil eller myndighetene dersom de hadde sagt at de ville tildelt Rosenberg den kontrakten fordi de ikke tok sjansen på at prosjektet som de holdt på med på Snøhvit kunne bli utsatt et år på grunn av at værvinduet ikke stemte hvis de skulle få fraktet alt fra Spania. Det er klart de kunne gjort dette uten noen som helst innblanding fra noen som helst hvis de hadde vilje til det. Men her er poenget at lønnsvilkårene våre er såpass at her skal de ha spanske oljeeverftsarbeidere til å jobbe med lav lønn og lav ansettelsesstrygd for at vi skal få maksimalt overskudd på vårt oljefond. Sysselsettingseffekten av byggeoppdrag må fortsatt være et mål spør du meg. Det må være et mål for oss at det fremdeles skal være mulig å bo og jobbe også i Norge. Og da trengs det noe mer enn bare konkurransedyktighet. Det trengs og en slags vilje fra samfunnsaktører til å få dette til. Det er ikke slik at industrien bare skal tjene penger, de skal også ha et samfunnsansvar de som styrer industrien. Det er ikke slik at hvis det står en lang kø bortover så skal jeg stikke frem og stille meg først i køen. Ingen kan forby meg å gjøre det, men de andre som står i køen vil kalle meg en drittsekk og jeg må finne meg i det hvis de gjør det. Og jeg synes at bedrifter som ikke viser samfunnsansvar må finne seg i å bli karakterisert de også. Slike ting som kollektiv fornuft må også til for andre enn oss. Og når nettopp en sånn prosess er ferdig og de ansatte i Rosenberg satt på arbeidsledighetsstrygd, så presterer en å gi de ansatte i sitt eget selskap 5% i bonus for lønnsoppgjørene egentlig starter i det hele tatt. Og hvor vanskelig er det ikke for oss å forklare et moderat lønnsoppgjør for alle våre andre grupper når noen for lønnsoppgjøret starter får 5%, 200 millioner kroner av skattebetalingene

sine penger delt ut i bonuser. Dette er folk som har meldt seg helt ut av det som kalles for samfunnsansvar. Det er ikke bare slik at enkelte selskaper gjør det, det er mange selskaper som driver på med dette her. Man må kritisere de like mye.

Førstkommende fredag arrangerer flere fagforbund en politisk streik for å markere vår misnøye med myndighetenes manglende vilje til aktiv industripolitikk. Det virker for oss som at Regjeringen har som målsetting å få gjennomført flest mulig av sine hjertesaker på kortest mulig tid og en vet jo aldri hvor lenge de blir sittende. Og blant hjertesakene er det ikke plass til industrisysselessingspolitikk og industripolitikk. Industrisysselessing i dag er på 12,5%. Innen EU har ingen andre land lavere enn 20% og i snitt er den ca på 27%. Vi føler at dette her dreier seg selvsagt veldig mye om kronekurs og de tingene der og rentenivå, men samtidig dreier det seg om vilje til å gjøre noe. Innenfor våre områder vet vi at det trengs mulighet for å øke sysselsetting blant annet på leiteboring i nord-områdene våre som igjen vil føre til utbygginger i store områder som oljeselskap

laghopp, men i forbindelse med at han som en direktør i et utleie- eller vikarbyrå var bekymret over arbeidsmiljøet til de som var tilknyttet vikarbransjen. Til og med når bransjen selv har et varsku så hadde det også vært interessant å dratt med. EØS-avtalen og differensiert arbeidsgiveravgift står i Aftenposten i dag, fare for 30 nedleggelser. Det kunne vært interessant å ta opp. I det hele tatt er det ganske mange områder. Nå har jo Leif Sande vært innom han med verktøykassa som ikke finner noe verktøy, det vil si Gabrielsen. Det eneste han har å si er at han har ingenting. Øst-Europa med Baltikum, jeg vet ikke hvor mange millioner som har blitt brukt der. Både Eksportrådet og SND argumenterer offensivt for at det området skal man investere i og så har man tilnærmet null i Norge. Man har lån riktignok, men ingenting. Her har man ingen handlekraft. Her finnes det ikke noe verktøy i kassen.

Men det er ikke akkurat det jeg hadde tenkt til å ta opp. Jeg hadde lyst til også å ta opp det med overtid som Gerd-Liv var inne på. Forutsetningene for overtidsbruken. Her har dette blitt frontet av Trine Lise Sundnes. Jeg har ikke sett så mye av Gerd-Liv. Nå fronter hun det. Men hva med å komme på banen igjen i forbindelse med neste oppgjør i 2004 for å få tilbake de tillitsvalgte rolle i overtidsbruken fordi at dette forslaget er et fagforeningsknusingsforslag. Det er det det er.

Men så kommer jeg til det jeg egentlig skulle snakke om. Nå er det mange som har en del teorier og frem og tilbake. Alle peker på renta og kronekursen. Det er forskjellig slags medisin. Det var en partileder som var ute i Dagsavisen, jeg nevner ikke navn, jeg tror han sitter i salen her, som sier at svaret er at vi må stramme mer til. Men er det medisinen når lederen av KS sier at det aldri har vært verre i kommunen enn det er nå siden andre verdenskrig. Man trenger 2 til 4 milliarder for å greie de vanlige velferdsoppgavene. Men la den debatten ligge. Det som er det aller viktigste. Det er masse her som det kunne vært fristende å legg forslag på, men la oss konsentrere oss om et område, ett eneste område. Det er sånn at jeg nesten har lyst til å ha et prøvevoteringsforslag her, men det går vel ikke Roar med på går jeg ut i fra. Men dette forslaget kan "jeg og vi" ikke bli nedstemt på. Det er det operative målet for pengepolitikken. Instruksen som kom i 2001 ble det lagt inn stabilitet, kronekurs, sysselsetting og så kom man til det operative målet for pengepolitikken skal være lav inflasjon, sånn som i EU, på ca 2,5%. Dette kan vi ikke leve med. Verken offentlig eller privat sektor kan leve med det operative målet som ligger der. Derfor må LO si høyt og tydelig; Stein Reegård er nesten som han sier det, han sa 6-7 ukers ferie, nå er det dempet til 5-6 ukers ferie, altså det som har med merkostnaden som ligger i kronkursen, og derfor den høye kronekursen. Tyskland har planlagt en vekst på 0,2%. Schröder er i en virkelig kattepine, det var 4,1 millioner arbeidsledige som har økt på kort tid til 4,6. Man frykter for 6 millioner arbeidsledige. Og det er en kjempeopprørstendens i Tyskland på grunn av økonomien. Alle vet jo her, man trenger ikke belære noen, at rentenivået på 2,75% vil sannsynligvis være på 2 fordi Tyskland vil presse dette ned. Vårt rentenivå er nå på 6,5%, alle økonomene snakker om 1,5% ned. Derfor må vi kreve 4,5%, vi må ned 2%. Det er kravet vårt eller så blir det mye, mye verre enn det Norges Bank sa for et par måneder siden. De sa jo at det var helt åpent. Med den politikken som det føres, 300 000 i industri, det skal senkes ned til 240 000, dermed 60 000 skal vekk. Men med dette tempoet her skal jeg love dere; hvis vi ikke stiller krav om at det operative målet må innebære sysselsetting og valuta, hvis ikke det endres og at man konkretiserer kravet om 4,5% nå så blir det nedleggelse og du kan fordoble. Altså 120 000 kommer til å forsvinne jævlig fort, unnskyld uttrykket. Konkretiser kravene slik at man gjør som Gerd-Liv sier. Vi må snu utviklingen i tide og da må vi stille krav om 4,5%. Det er det kravet man har på streiken 28. februar, det skal være aksjonsdag på samme dag, ikke tilfeldig, som sentralbanksjefen skal ha et møte. Still opp med faner, still opp med folk. Raufoss-miljøene, Gjøvik-miljøene lover fulle jernbanevogner og det er lovende, for det

miljøet også ser hvor katastrofalt og dramatisk det er. Det er ikke et styreverom som ikke diskuterer utflagging og nedleggelser. Det finnes ikke. Vi må stille og konkretisere kravene. Takk.

Rep. 105 - Kleiv Fiskvik, Oslo Fylke:

Kjære kamerater!

Det er riktig at norsk næringsliv og særlig eksportnæringene er inne i en alvorlig krise. Arbeidsløsheten passerer nå 110 000 og like mange jobber ufrivillig deltid. Bedriftene sier opp fast ansatte og bruker innleide i stedet. Det siste er i realiteten en forventet og naturlig utvikling etter at loven om inn- og utleie av arbeidskraft ble endret.

På TV for et par dager siden så vi, som Boye var inne på, at til og med utleiebyråene er bekymret for hva dette vil føre til både for næringslivets kompetanse, arbeidsmiljø og sykefraværet. Med regjeringens politikk er det ingen utsikter til at denne utviklingen vil stoppe. Hovedårsaken til

Vi har også all grunn til å frykte resultatet av flere offentlige utvalg som er i arbeid, blant annet pensjonsreformen og revisjon av arbeidsmiljøloven. Det er derfor betenkelig at et inntektspolitisk samarbeid etableres i en slik situasjon uten at det stilles større betingelser som stopper denne utviklingen. Arbeidsgiverorganisasjonene presser nå på for at forhandlinger om lønns- og arbeidsvilkår i størst mulig grad skal skje lokalt og helst individualiseres. Det vet vi vil rive opp og ødelegge grunnlaget for et rettferdig lønns- og avtalesystem. Et inntektspolitisk samarbeid må derfor også etter min oppfatning ha som forutsetning at nåværende forhandlings- og avtalesystemer opprettholdes. Fordeling og utjevning sikres som vi vet best gjennom sentrale oppgjør. Det må derfor være en klar rettesnor for dette årets og særlig neste års oppgjør. I erkjennelsen av at det er pengepolitikken som er årsaken til krisa i eksportnæringene og den stigende arbeidsløsheten, og ikke lønnsnivået og de norske arbeidsmiljøstandardene, så vil det mange oppfatter som vi står foran som et nulloppgjør forverre arbeidstakernes levevilkår og sende feil signaler til myndighetene. Det vil oppmuntre til å holde fast på det pengepolitiske regimet. Tvert i mot så må det gjøres klart at forutsetningene for et inntektspolitisk samarbeid er at Regjeringen instruerer Sentralbanken om å sette ned renta og nedjustere kronekursen. Det er det som skal til for å stoppe nedbyggingen av eksportnæringen og få opp sysselsettingen.

Takk.

Rep. 132 - Olav Støylen, Sekretariatet:

Leder, dirigent og representantskapsrepresentanter! Årets mellomoppgjør er naturlig nok i tråd med tidligere oppgjør. Det er forhåndsprosederet fordi mulighetene har vært vurdert forskjellig fra hvilket ståsted man har. I dag så tar vi stilling til den tariffpolitiske uttalelsen. Det er i dag vi legger den offisielle listen, hva som skal være grunnlaget for oppjøret. La meg først gi uttrykk for at vi er svært tilfreds med LOs håndtering og fremdriften av premissene på mellomoppgjøret.

Det begynte i september i fjor. Inntektspolitisk utvalg og Sekretariatet har vært dratt med i prosessen sammen med LOs ledelse frem til et enstemmig forslag til tariffpolitisk uttalelse. Det har vært organisert et arbeid på en måte som jeg vil kalle fra "step to step". Behandlingen med nødvendig modningstid for at vi skulle komme frem til det resultatet som foreligger. Og jeg følte under gårdsdagens behandling så var vi altså overmodne for å kunne si ja i fellesskap. Denne gangen så er det og har vært nødvendig med et inntektspolitisk samarbeid, med over 100 000 arbeidsledige og konkurranseutsatt eksportindustri i en svært vanskelig situasjon, jeg vil si nesten i knestående. Vi har hatt konjunkturedganger, altså internasjonale konjunkturer har møtt deler av eksportindustrien. Vi har hatt et rentenivå, kronekurs og ikke minst har vi hatt energipriser som har medført at tradisjonsrike industribedrifter er faset ut. Det har medført oppsigelser, permitteringer og utflyttinger av bedrifter er et diskusjonstema rundt omkring hver dag. Og som de fleste er kjent med er at det som renner ut, renner ikke inn igjen. I motsetning til Fiskvik, så mener jeg at derfor er det også viktig at vi nå kommer frem til en lønnsvekst som er på linje med våre viktigste konkurrenter.

Vi i Kjemisk gjør ikke dette på grunn av Bondevik og co. Vi gjør det på tross av Bondevik og co, fordi alternativet er verre for arbeidsplassen og for industrien. Deres bidrag har vært at energiministeren har stått på Stortinget og sagt fas ut deler av kraftintensiv industri og sendt folk på sosialkontoret. Gabrielsen, ja han har henvist til konkurransen mens man samtidig har forverret norske rammevilkår. Superminister Victor Norman har uttalt at når det gjelder industrien og i ensidige industristeder som Høyanger, Årdal, Odda og Sauda er det ikke særlig fremtidsrettet å satse på fornyelser og utvidelser av deler av den kraftintensive industrien sånn

som for eksempel aluminium. Det han sier er at denne industrien det er altså en såkalt solnedgangsindustri. Kunnskapsnivået er etter min mening på et bunnivå eller på zerominus. Derfor håper jeg i dag i fra et industripolitisk standpunkt, og det er der Gerd-Liv Valla siterte meg nesten rett, når jeg har sagt at vi håper at vi har nå en solnedgangsregjering som går ned i horisonten i 2005 og aldri opp igjen. Industrien overlever ikke med denne Regjeringen. Og det som er, at de som er klar over at det vi alle avhenger av, er at vi har en oppegående industri, bør i og for seg starte løpet mot 2005. Det er god industripolitikk å bli kvitt den gjengen.

Jeg kunne sagt mye om energipolitikken. Det skal jeg ikke gjøre, det ville krevd egne møter. Men det er et uomtvistelig faktum at vi produserer for lite. Hvis vi ikke gjør noe med det så kommer denne vinteren til å møte oss igjen flere ganger, og det vil ramme både industrien og forbrukere.

Dokumentet som alle organisasjonene har blitt enige om i Kontaktutvalget er viktige premisser for dette oppjøret. Det

avregulering av boligsituasjonen, avregulering av energimarkedet nå sist. Det har en pris som gjør at du kan gå litt lenger enn det Olav sa, at denne Regjeringen egentlig ødelegger industripolitikken i Norge. Den ødelegger faktisk nesten også samfunnet i Norge og som igjen ødelegger både menneskeverdet og likeverdet som den ytterste konsekvensen av det.

Det som Gerd-Liv pekte på, at vi bør se oss litt tilbake for å minne oss om at det vi fikk til i denne tariffperioden fra hovedoppgjøret i fjor, det var at vi fikk gjennomslag både for en del av de økonomiske kravene våre, men ikke minst også at vi gjennom det klarte å synliggjøre en del av de viktige tingene på pensjonsområdet, vi klarte å verne en del av de faglige rettighetene våre som var satt under press. Det klarte vi gjennom å bruke samholdet, bruke samarbeidet over de forskjellige tariffområdene til å ha felles kraft bak det. Pensjonssaken som på det tidspunktet vi hadde hovedoppgjøret ikke var fullt ferdig, var jo allerede gitt signaler om både fra Regjeringen og delvis i fra stortingspolitikkerne at man skulle ta en omkamp gjennom lovverket for å sikre en konkurranse som innebar at det å ha premiesystemer som ikke skulle være utstøtende på eldre og kvinner, det var systemer man skulle klare å ta omkamp og få gjort noe med likevel. Og takket være resolutt opptreden fra LO-ledelsen sin side og spesielt fra Gerd-Liv så blir jo dette ganske raskt slått ned og erstattet, man skulle prøve gjennom Banklovkommisjonen å finne løsninger som baserte seg på tariffavtalens bestemmelser og likevel sikre konkurransen. Og kampen for dette er fortsatt ikke ferdig fordi vi venter fortsatt på Banklovkommisjonen og i tillegg til det ser vi at den omdanningen som nå er på trappene i forbindelse med det største Gjensidige-selskapet i kommunesektoren, KLP, er også en del av angrepene på pensjonssystemene, angrepene på medbestemmelsene i forhold til de få som vi har bygget opp og ikke minst også hvordan pensjonssystemene og pensjonsrettighetene skal utvikles i fremtiden.

Når vi klarte å få det bra resultatet som gjorde at dette vi snakket om anstendig lønn i kommunesektoren ble en realitet, så har det jo også med at vi i fjor fikk gjennomslag for dette med etterslepet, se på etterslepet som en del av begrunnelsen for at vi hadde fått såpass store forskjeller mellom de enkelte tariffområdene. Det ga oss en mulighet som vi klarte å bruke til å sikre at midler ble rettet inn mot de lavlønne og ikke minst at vi i tiden fremover nå bør sikre oss at vi får tatt en del grep blant annet på lavlønnsgaranti og andre grep som gjør at vi ikke får disse forskjellene som kommer over tid og som vi må ta gjennom enkelte oppgjør for å få på plass.

Men det hadde også en pris. Det hadde en pris i forhold til utviklingen av avtaleverket og vi i kommunesektorens del fikk avtalebestemmelser når det gjelder forhandlinger som går mye mer i forhold til individ og på en del områder nesten kan oppfattes som vilje til fagforeningsknusing ved at man nå kan forhandle individuelt mellom den enkelte og arbeidsgiveren sin, og på den måten sette organisasjonen og ansvarligheten som vi representerer ut av spill. Vi fikk enda mer midler over til lokale forhandlinger, og som Kleiv peker på, det er et av hovedproblemene våre at vi driver forhandlinger og fordeler penger uten å ha den samme makten som vi har gjennom de sentrale forhandlingene og gjennom det heller ikke klarer å få til den fordelingen som er viktig for å ha troverdighet og legitimitet ute blant medlemsmassen vår til å føre den politikken vi gjør.

Når det gjelder det inntektspolitiske samarbeidet er det mye bedre å ha det enn å ikke ha det. Vi vil fortsatt det samme, men vi klarer gjennom det også å forplikte de øvrige aktørene til en del felles mål. Det som er sagt her spesielt er i forhold til å ta frem dette med arbeidsmarkedstiltakene. Det å ha 110 000 arbeidsledige er vel det største nederlaget for oss

alle sammen og det å kunne sette inn virkemidler for å snu denne situasjonen er av aller største betydning.

Men jeg tror også at når vi i denne uttalelsen fra Sekretariatet, som går på at representantskapet slutter seg til, snakker om muligheter og grunnlag for reformer, tror jeg i første rekke at det å få satt reformer i forhold til kompetanseløft når vi vet at nesten 65 000 av de ledige, 24 000 av de langtidsledige er folk med lav formell kompetanse, så burde vi også kunne ha dette som en basis for en type motkonjunkturpolitikk for å snu denne utviklingen.

Deltid og heltid nevnte jo Gunhild, så det skal jeg ikke gjenta. For det er en ting å ha et anstendig lønnsnivå, noe helt annet når du får dette på deltid, så vet alle hva den økonomiske evnen til den enkelte da blir. Problemet belyses også gjennom avisene i dag, hvor KS legger frem tall som viser at 6 av 10 kommuner går i dag med underskudd. 6 av 10 kommuner ligger og kutter ikke bare i de mindre vesentlige tjenestene, de kutter i selve grunnfjellet i de offentlige tjenestene. Og igjen det er det enkelte individ, det enkelte medlem hos oss

Rep. 146 - Randi Reese, Sekretariatet:

Bakgrunnen for at FO på sin kongress for noen måneder siden slo fast sin tilhørighet i LO hadde sammenheng med at LO er mangfoldig, er stor og ikke minst har en politikk som har en klar solidarisk profil både nasjonalt og internasjonalt. Som breddeorganisasjon er det viktig at medlemmene i alle forbund kjenner seg igjen i det LO går ut med og at medlemmene opplever seg ivaretatt i forhold til de krav som stilles. For FO er det viktig at LO i det her mellomoppgjøret nettopp setter som jobb nr 1 arbeid til alle. Derfor går vi den her gangen med på at rammene for oppgjøret settes av de konkurranseutsatte næringene. Vi hevder fortsatt at det ikke skal være noe prinsipp i LO at industrien skal sette rammene og at den statlige og kommunale sektor skal komme luskende etter. Men i motsetning til Regjeringen er FO i år villig til å ta ansvar og prioriterer først å avhjelpe situasjonen for de over 100 000 arbeidsledige. Den gjennomsnittlige lønnsutviklingen de siste 10 årene viser at offentlig sektor har hatt en dårligere lønnsutvikling enn privat sektor, selv om forholdet var et annet i 2002. Innenfor dette området er det klart at det er kommunal sektor som har hatt den laveste lønnsveksten. Om vi moderer oss i år så må uttellingen komme til neste år og vi er inneforstått med at årets oppgjør allikevel ikke skal være noe nulloppgjør. At LO vil ha spesiell vekt på lavlønne i år, det støtter vi, og ser det som en del av den solidariske lønnspolitikken som LO skal ha. Men det må samtidig innebære at LO fremover vil ha fokus på enkelte grupper som har en etterslepsproblematikk. Vi tenker ikke minst på den ulike lønn som er mellom medlemmer i høyskolegrupper i Oslo. Og vi mener at de gruppene er ivaretatt i den uttalsen som foreligger. Vi er fornøyd med at LO i år i sine prinsipper for krav gjør prioriteringer i samsvar med fjorårets oppgjør for tariffperioden. Da ivaretas bredden i LO og den tradisjonen som ble etablert i fjor med også å ha fokus på sine langtidsutdannede medlemmer som ikke har fått en rimelig kompensasjon for kostnader ved utdanning.

Arbeidslivet preges av nedskjæringer, gjentatte omorganiseringer og effektiviseringskrav og høyt tempo. Omkostningene for de ansatte er i ferd med å bli høye. Slitasje, høyt sykefravær og trusler om vold må vi ta på alvor. Stress, press og utbrenthet må forebygges. Hverdagen til mange av medlemmene i mitt forbund preges av at det må gjøres knallharde prioriteringer om hvem som skal få hjelp og hva slags hjelp de skal få. Det smelter oss å møte den aggresjonen som brukere har og som pårørende til brukere har på grunn av mangelfull hjelp, når situasjonen er strukturbestemt og ikke fordi at våre medlemmer gjør en dårlig jobb. En tillitskrise mellom den som trenger hjelp og helse- og sosialarbeideren er en fallitt for et land på det utviklingsnivået som Norge er. Angrepene på velferdsordningene angår medlemmene og deres familier i alle LO-forbund. Det er viktig at LO legger trykk på å skape et mer menneskevennlig arbeidsliv. Sloss i mot en svekkelse av Folketrygden og sikre enkelte yrkesgrupper, blant annet i helse- og sosialsektoren, veiledning for å forebygge utbrenthet og for å begrense belastningene. LO har den utfordringen at en har medlemmer både i privat og offentlig sektor som skal ivaretas. Det er viktig at problemene for de medlemmene både i privat og offentlig sektor blir ivaretatt. Lykkes vi i det vil LO fremstå sterkere og mer slagkraftig.

Forslaget til tariffpolitisk uttalelse som vi har foran oss er et nytt skritt i en riktig retning. Takk.

Roar Flåthen:

Da er det representant nr 17, Vidar Brynsplass, FF.

Men før Vidar, vil jeg bare varsle om at jeg etter Vidar vil ta opp om vi skal sette en begrensning på taletiden. Vi har fortsatt 12 talere igjen og hvis alle bruker 10 minutter har vi ca en 2 timers debatt foran oss. Vi kommer tilbake igjen til det.

Rep. 17 - Vidar Brynsplass, FF:

Ja, Repskap!

Som mange andre her så er vel også talerstolen blitt mer i dag brukt som et uttrykk for frustrasjon over den utviklingen som finnes i det norske samfunn. Jeg tar også del i den frustrasjonen. For det vi står overfor nå er vel en utfordring vi kanskje aldri har stått overfor.

Vi er i ferd med å rasere det industrisamfunnet som er bygd opp gjennom generasjoner av våre forfedre. Det har vi gjort takket være en politisk vilje til en nedbygging av norsk næringsliv. Industripolitikk er noe man prater om hver gang man har en festtale eller man skal tilfredsstille noen velgere i så måte. Det er bare Det

Roar Flåthen:

Da vil jeg foreslå at vi setter taletid første gang til 5 minutter og annen gang til 3 minutter for å ha litt bedre kontroll på gjennomføringen av møtet. Vi har altså 11 talere igjen. Kan vi være enige om det? Det er vi enige om. Det betyr at vi nå heretter har taletid 5 minutter.

Rep. 97 - Tone Rønoldtangen, NTL:

Representantskap, Gerd-Liv!

Jeg vil først stille meg i rekken med alle de som har takket deg for en flott innledning. Jeg skal ikke legge skjul på at jeg nok er en av de som i utgangspunktet er litt skeptisk til inntektspolitisk samarbeid med den sittende regjering, men jeg har havnet på ja-siden etter hvert og jeg ble enda mer på ja-siden etter ditt innlegg. Jeg skulle ønske at flere tvilere kunne fått anledning til å høre det innlegget. For det er et forskjellig syn på inntektspolitisk samarbeid blant LOs medlemmer, og der er NTLs landsstyre intet inntak for å si det mildt. Vi hadde en frisk debatt den 6. februar om innholdet i den tariffpolitiske uttalelsen til NTL og det at den debatten var på samme dag som Odelstinget fattet det famøse vedtaket sitt om utvidet overtidsgrenser gjorde ikke saken bedre og roet ikke gemyttene, for å si det på en sann måte. For det overtidsvedtaket kom bare på toppen av andre tiltak, overgrep fra regjeringens side. Utflytting av tilsyn, angrep på den norske skolen og vedtaket om å flytte lærernes lønnsforhandlinger fra staten til kommunene. Vi fikk angrepet på arbeidsledighetsstrygden i budsjettet for 2003. På toppen av dette så vet vi at det ligger flere udetonerte bomber i budsjettforliket mellom FrP og Regjeringen. Og dette gjør at vi faktisk er skeptiske til det. NTLs grunnholdning er nok noe skeptisk, men vi stiller oss bak og det synes jeg er viktig å si nå. Vi stiller oss bak utkastet til tariffpolitisk uttalelse som vi har fått utdelt her i dag. Det må ligge et veldig godt politisk håndgrep bak den uttalelsen som klarer å få en sann enighet som jeg oppfatter at denne salen har her i dag. Så all honnør til Sekretariatet og LOs ledelse for det håndgrepet dere har gjort der.

Og Gerd-Liv, det er flott at LO tar et overordnet ansvar. Mange av oss er stolte av LO for akkurat det samfunnsansvaret som dere tar. Jeg synes også at vi bør gi Regjeringen en sjanse til. Jeg skjønner begrunnelsen din for hvorfor du nå ønsker å inngå et samarbeid med den sittende regjering, med enhver sittende regjering. Det var godt. Et samarbeid betyr at alle parter må gi og ta. Det vi synes til nå er at Regjeringen har gitt litt. De har lovt oss noen tiltak. Vi må vente og se om de følger det opp. For vi må være klar over at hvis et samarbeid skal fungere så må partene som skal samarbeide må stole på hverandre. Vi vet at vi er til å stole på, at LO er til stole på, men er Regjeringen til å stole på. Der er jeg, må jeg si, bitte lille granne skeptisk, og det var med veldig små bokstaver. Det jeg håper på er at Regjeringen tar inn over seg at de i like stor grad som LOs medlemmer er avhengig av et inntektspolitisk samarbeid med LO. Fordi det er med å gi Regjeringen en legitimitet blant LOs velgere. Det at faktisk Gerd-Liv kan stå der foran kameraet og trykke hånd med Bondevik og si at nå skal vi ta de utfordringene som kommer på alvor. Og jeg håper at Regjeringen også tar inn over seg hvor avhengig de er av oss og de dermed fra nå av holder fingrene av fatet når det gjelder de rettighetene vi har. Den tariffpolitiske uttalelsen stiller mange krav til det fremtidige samarbeidet og jeg vil nå avslutningsvis nevne to områder som i hvert fall fra min side er et absolutt krav at Regjeringen holder fingrene av fatet på, det er pensjonsordningen og sykelønnsordningen.

Takk.

Rep. 71 - Arnfinn Bjerkestrand, MFO:

Dirigent, leder og Representantskap!

Kanskje begynne med å uttrykke min fulle støtte til skriveopplæringen her i landet siden det er så vanskelig å lese navnene, men jeg skal i hvert fall følge på.

Først takk til leder for tale. Så vil jeg si litt om Musikernes Fellesorganisasjon som siden Repskapet sist var samlet har hatt sitt første ordinære og konstituerende landsmøte. MFOs organisasjonspolitiske målsetting er at MFO innenfor LO skal være det eneste og beste alternativet for alle som arbeider med kunsthøgskole i Norge. Og jeg pleier å uttrykke det sann; MFO innenfor LO de organiserer alt fra gravferdssangere til Jan Eggum, fra nasjonalballetten til motorpsyko.

produksjon og eksportindustri som er fisk. Når det gjelder det hjemmemarkedsbaserte er det vel mange som tror at ikke den er noe særlig konkurranseutsatt, men det er den på like linje med veldig mange andre. Vår nasjonalrett som produseres på Stranda, Pizza Grandiosa, er konkurranseutsatt fordi våre konkurrerende produkter blir betydelig billigere gjennom vår høye kronekurs. Og for fiskeindustrien er situasjonen spesielt vanskelig. Der er situasjonen den at vi priser oss ut på grunn av den høye kronekursen på de internasjonale markedene. Samtidig er det en vanskelig råvaresituasjon. Dyrere råvarer enn tidligere. Vi har problemer med lakseavtale med EU. Vi står foran en utvidelse av EU hvor vi risikerer å miste markedsadgang til de nye søkerlandene. Og midt oppe i det så har vi situasjonen med arbeidsgiveravgiften for de nordligste fylkene. Den tradisjonelle fiskeindustrien har problemer med at der man skar fileter og blokk tidligere, gjør man det i Kina i dag for kroner 50 øre timen og det er det vanskelig å konkurrere med. Ved alle festtaler fra politikere heter det at sjømatnæringen vil være vår fremtidige vekstnæring i tillegg til olje og gass. Når vi nå har gjort vårt bidrag gjennom inntektspolitikken, må vi rette betydelig sterkere krav til Regjeringen om å følge opp også i forhold til denne næringen. Mer penger til nyskaping og produktutvikling, og gjøre en jobb for en rimeligere markedsadgang.

Vi hadde et formøte med våre medlemmer i Repskapet i går. De sluttet opp om uttalelsen, men flere der mente at forbundene og LO burde være betydelig mer synlig i samfunnsdebatten, særlig i forhold til den inntektspolitiske avtalen det er gjort med den nåværende Regjeringen. Og dette retter krav til oss som jeg synes er viktig at vi må følge opp, også fra vår side på en betydelig bedre måte. Men det er ikke alltid like lett. Vi har en regjering som er litt vanskelig å ha med å gjøre. Vi har en fiskeriminister som ingen vet hvor befinner seg. Vi har en landbruksminister som hopper i alle retninger - i går brant han bål mot WTO. Og når det gjelder næringsministeren så har flere nevnt litt om han i dag, men han mener altså at den beste næringspolitikken er å ikke ha noen næringspolitikk i det hele tatt.

Avdøde Kjell Aukrust hadde mange gode sider. Det er kanskje ikke like godt kjent at han faktisk var synsk. I en bok han utga som het "Folk og fe" tidlig på 60-tallet, gjenskapte han en lokalavis hvor han hadde med mange kjente figurer, som kanskje noen av dere husker. Det var meieribestyrer Kleppevoll, meieriassistent Emmanuel Desperados, veterinær Roger Hjulskapen osv. Og så hadde man stadig bilder av hele folk- og fe-gjengen og under hvert bilde så sto det alltid: "Gabrielsen var ikke tilstede". Det er jo ganske imponerende at han greide å se det allerede for 40 år siden.

Rep. 57 - Stein Kristiansen, NKF:

Repskap, dirigenter!

Det blir det inntektspolitiske samarbeidet som blir diskutert her i dag, og det er det all grunn til å diskutere. Vi kommer nok til å få mange harde diskusjoner på det området der etter hvert. Det er mye som tyder på at det her er et ordspill uten reelt innhold fra Regjeringen og fra arbeidsgiverne sin side. Det er slik at ånden står høyt i kurs i Regjeringen, men slik den forholder seg i forhold til fagbevegelsen fremstår den i beste fall som åndsfattig. I verste fall som en ideologisk spydspiss for en aggressiv høyrepolitikk. Og da er jeg nødt til å nevne en del ting; Statsbudsjettet for 2003 som rettet skytset mot arbeidsledige og som agiterte for skattelette, endring av overtidsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven, opphevelse av åpningstidsloven, det som skjer i Arbeidslivslovutvalget, som etter hvert har fått sin basis i Kolbjørnsen-utvalgets innstilling, skatteforslaget som ligger der, liberalisering av arbeidsinnvandringen, og strupingen og omorganiseringen av offentlig sektor. Og kanskje det mest provokative som er minst synlig fordi at de som blir utsatt for det er de som protesterer

minst. Folk som er i en vanskelig situasjon skal dokumentere at de faktisk er verdig trengende. Og det er en kontur av en god gammeldags og jævlighøyrepolitikk. Det er i utgangspunktet en politikk for et mer brutalt arbeids- og samfunnsliv. Man kan stille spørsmål om det er slik at et brutalisert arbeidsliv gjenspeiler den aggressive høyrepolitikken eller om det er omvendt. Svaret er at det er to sider av samme sak. Det vi med sikkerhet kan si er at vi har fått et mer brutalt arbeidsliv.

I alle forbund har vi grelle eksempler på det. Det grelleste kanskje for Handel og Kontor sitt vedkommende det var det de Braathens-ansatte ble

Rep. 55 – Håvard Hegerberg, NKF:
Dirigent, kamerater!

Jeg slutter meg gjerne til de som har uttrykt takknemlighet til innledningsforedraget fra LO-lederens side og kan også gjøre det litt enkelt når det gjelder politikken og si at jeg kan slutte meg til mesteparten av det som er blitt sagt om fravær av sysselsettingspolitikk, om fravær av næringspolitikk, om en aktiv villet samfunnspolitikk, om fravær av økonomisk politikk og om en aktiv negativ arbeidslivspolitikk. Fravær av, det er kanskje ikke riktig å bruke det uttrykket, for dette er gjerne en villet politikk over hele linja det. En villet politikk som går i disfavør av oss som er brukere av samfunnstjenester, av oss som har vårt arbeid innenfor næringslivet og i offentlig sektor.

Det er ikke det jeg vil bruke tiden min på heller, men det dreier seg om forslaget til uttalelse som foreligger her. Jeg slutter meg til konklusjonene til de linjene som ligger. Men det ligger en del bakgrunnsmateriale som gir en del billige poeng til motparten og som gir billige poeng til de politiske kreftene som står i mot det arbeidet LO som lønnskasserorganisasjon, som samfunnspolitisk organisasjon står for. Og det er de tingene som jeg gjerne vil nevne. Det dreier seg om fokuset på inntektsutviklingen. Det er riktig at vi i 2002 hadde relativt bra inntektsutvikling. Men da skal vi også være oppmerksom på, som lederen ga uttrykk for i sitt innledningsforedrag og som Jan Davidsen også pekte på i sitt innlegg, at en del av denne relativt store inntektsutviklingen som vi fikk i 2002 har også sammenheng med at det er et betydelig etterslep i fra tidligere tariffoppgjør som er blitt tatt med i 2002-oppgjøret. Med andre ord må en se dette i et lengre tidsperspektiv og da er ikke det tariffoppgjøret som vi hadde i 2002 noe særlig større enn det som vi har hatt tidligere. Vi skal også være klar over at når vi regner prosenter betyr det at store tillegg til lavlønte i prosent gir langt større utslag enn større tillegg til høyere lønte grupperinger. Under punkt 2 om hovedutfordringer er det formulert slik i første avsnitt, siste setningen: "På toppen av noe høyere lønnsvekst enn hos handelspartnere over flere år har vi fått høy rente og en sterkt stigende kronekurs". Det vi nok mener er at det viktigste bidraget til de utfordringene som sysselsettingen står fremfor det er høy rente og en sterk kronekurs og så har lønnsutviklingen også bidratt naturlig nok, men ikke på en sånn måte som det kan leses her. Det var min første følelse da jeg leste det at her er fokuset på inntektsutviklingen for sterkt. Det vil kunne bli brukt mot oss når vi skal forhandle med arbeidsgiversiden ved mellomforhandlingene nå i år, og vi vil også kunne få det igjen når vi skal ha hovedforhandlinger neste år. Det samme gjelder i punkt 3 om lønnsutviklingen, i andre avsnitt, andre setningen: "Prisstigningen ble på 1,3 prosent, slik at reallønna økte med rundt 4 prosent og mer." Hvorfor føye til "og mer"? Ok. Det er noen grupper som har fått mer, og mer – hvor mye mer? Uhell i formuleringen, spør du meg. Den formuleringen som heller ikke står i stil med det som finner igjen i punkt 9 om krav til den økonomiske politikken, i andre avsnittet: "Særlig har en feilslått pengepolitikk med høy rente og ødeleggende sterk krone bidratt til problemer som kan gi langsiktige virkninger". Det er jo det som er hovedproblemet. Det er ikke inntektsutviklingen. Det jeg vil be om er at Sekretariatet går gjennom dette på nytt og vurderer de formuleringene som ligger her, hva vil det kunne føre til av negative konsekvenser for oss når vi skal i forhandlinger igjen til sommeren og likedan når vi skal i hovedforhandlinger neste år.

Takk

Rep. 122 – Irene Pettersen, Finnmark Fylke:

Dirigent, fagforeningskamerater!

Det jeg ønsker, det er at det skal være en mer presisering når det gjelder industrien. Finnmark er i dag igjen inne i en periode der vi ser konjunkturen av flere konkurser. Vi opplever stadig

større fraflytting og likhet med mange andre kommuner har også vi dårlig økonomi. Det er stor frustrasjon langs hele kysten, men Vardu er spesielt hardt ute. I Vardu som har 2600 innbyggere, vi har mistet mange i de siste årene, gikk blant annet to bedrifter konkurs i fjor. Blant annet en helt ny moderne bedrift. Hele fiskeindustrien ligger nede med unntak av en liten bedrift med 8-9 ansatte. Ekstra ille er det når ikke vi har alternative arbeidsplasser. Og problemene de blir enda større når det nå har kommet svekkelser angående dagpengeordningen. Derfor ønsker jeg en klarere presisering. Jeg ønsker å få frem ordet f

uttalelse er det problemer med en sterk krone i Norge, det er problemer med et høyt rentenivå, vi har en særnorsk lønnsutvikling og arbeidsledigheten stiger. Dette er det norske bakgrunnsteppet og vi ser heller ikke noe til sola eller høytrykket på det økonomiske verdenskartet. Og det er på denne bakgrunnen vi går inn i mellomoppgjøret.

Grunnlaget for de forhandlingene vi skal gjennom er lønns- og prisutviklingen i foregående år, det er den økonomiske situasjonen nå og det er de utsiktene vi ser fremover. Jeg kan ikke se at vi har gode argumenter for generelle lønnstillegg ved dette mellomoppgjøret. Jeg nevnte det økonomiske bakteppet. Lønnsutviklingen forrige år var svært bra, økt reallønn og et overheng som for de aller fleste sikrer økt kjøpekraft også neste år. Men jeg har vært på leting, og er fortsatt på leting, for å finne en konstruksjon som sikrer alle en rimelig lønnsutvikling, spesielt med tanke på de lavlønte. For de har vi mange av, også i Fellesforbundet. Så langt har jeg ikke funnet noe Columbiegg, men vi har vel greid det tidligere både med bra og mindre bra resultat og også nå må vi vel prøve å få til noe på det feltet.

Det bilaget som kom inn i overenskomsten i privat sektor vedrørende tjenestepensjon hadde som utgangspunkt at NHO var villig innstilt til at det ble opprettet tjenestepensjonsordninger på den enkelte bedrift. Riktig nok ikke å avtale tjenestepensjonsordninger men opprette. Men alle forpliktet seg til å arbeide for innføring av tjenestepensjonsordninger. Fellesforbundet har fulgt opp med en rekke konferanser over hele landet, andre tror jeg har noe ugjort enda. Vi er nødt til å stille NHO til ansvar for den manglende eller sviktende interesse for å følge opp pensjonsbilaget. NHO pleier å si rimelig klart ifra når vi har forpliktet oss i en avtaletekst. De har den samme forpliktelsen til å følge opp det de selv har vært med på, også når de tydeligvis ikke liker det de har vært med på. NHO skal ikke få fred når det gjelder tjenestepensjon. Arbeidet med tjenestepensjon må vi intensivere. En nylig avsagt dom, som for øvrig Gerd-Liv også var innom, for Handel og Kontors område, forteller at også de som i dag har tjenestepensjonsordninger ikke kan puste lettet ut og tro at de sitter på den grønne greina. Retten til tjenestepensjon må vi ha inn i tariffavtalene. Vi skal sikre de som allerede har ordninger og vi skal sikre de som ikke har slike ordninger at de får det. Derfor er vi nødt til å ta opp tjenestepensjonen med arbeidsgiverne ved enhver anledning. Derfor må vi fortelle våre medlemmer at de ordningene de har ikke er sikret dersom det ikke er hjemlet i tariffavtalen. Derfor må vi stadig minne hverandre om viktigheten av at vi har felles mål, både de som har og de som ikke har. Også Kommuneforbundets medlemmer har behov for at vi har avtaler i privat sektor for å hindre sosial dumping hvis kommunalt arbeid settes ut på anbud.

Jeg har veldig stor forståelse for alle de bekymringer som er blitt uttrykt fra flere her i dag om renta og kronekurs. Det der er vi nødt til å jobbe enda mer intensivt med fordi det er det som er hovedproblemet per i dag. Jeg har imidlertid den troen at det som ligger nedfelt i uttalelsen fra dette forum er et bidrag i riktig retning når vi også sammenholder det med hva denne banksjefen har uttalt sent i forrige uke. Ut i fra det gir jeg selvfølgelig min fulle tilslutning til Sekretariatets uttalelse.

Det betegnende for debatten her i dag er at det dreier seg mer om politiske rammevilkår enn om mellomoppgjøret. Og det ene skal ikke utelukke det andre. Jeg bare håper at vi har det i bakhodet når vi går til kommunevalget til høsten og til stortingsvalget om to år. Da har vi muligheten til å få gjort noe med det. Takk skal dere ha.

Rep. 26 – Rune Strande, FF:

Dirigent, Repskap!

Det er en god uttalelse, men den er nødt til å spisses inn mot det operative målet slik som Boye Ullmann signaliserte her tidligere. På Raufoss er vi over 3000 ansatte innenfor industriområdet, hovedsakelig rettet mot eksport av bilindustri. Vi merker kanskje ikke så mye til problemene i dag eller i morgen, selv om en del av de mindre selskapene innenfor gjerdet er nødt til å si opp ansatte om dagen. Vår store bekymring er at vi ikke er konkurransedyktige på nye ordre. De ordrene som vi i dag skal lage til om 2 til 4 år får vi ikke på grunn av renta og kronekursen vi har i dag. Det må skje noe hoggende fort, som vi sier på Toten. Innenfor Hydro, der jeg har mitt daglige virke, sliter det meste av industrien i Holmestrand med å overleve. Det er besluttet at 80 arbeidsplasser skal bort og hvis disse kostnadsbesparelsene her

Jeg skal ikke gå helt konkret inn på enkeltområder og enkeltsaker med unntak av der det har kommet konkrete forslag. Det betyr at jeg har skrevet ned alt, men om dere ikke er nevnt nå, så er dere ikke glemt.

Men det er ett område jeg har lyst til å ta og det er at noen har spurt: hva skjer hvis nå ikke de andre følger opp sin del av den avtalen eller det felles samarbeidet som vi har inngått? Jeg sa innledningsvis at det kommende året blir en prøvesten. Det blir en prøvesten på om myndighetene følger opp på en bedre måte enn hittil dialogen med og kontakten med oss. Og også hva de gjør i forhold til helt konkrete saker som betyr veldig mye for oss. Det blir det kommende året en viktig prøvesten på. Det samme gjelder ledere og Leif Sande var inne på dette her aller først. Hva når lederne driver og tar ut og tar ut og tar ut? Så sa jeg at vi kommer til å få statistikken nå over lederuttaket som var i foregående år og det blir ikke vakkert. Det er vi ganske sikre på. Og vi vet at funksjonærene har hatt en høyere lønnsutvikling enn det vanlige arbeidstakere har hatt. Det var Gjerdem i sin tale veldig klar på, men han nevnte da ikke topplederne. Men jeg tror at uten at vi skal drive å true så tror jeg at det at vi sier kommende år blir et prøveår og neste år skal det være et tariffoppgjør. Og det kan ikke være sånn at noen skal ha i pose og sekk og at Regjeringen skal overkjøre oss. Det skal vi prøve å få formidlet på en tydelig måte så ingen skal være i tvil om at vi stiller med noen forutsetninger i et fortsatt inntektspolitisk samarbeid, hvis det skulle være aktuelt til neste år. Det gjør vi da igjen med utgangspunkt i at det er en villet-politikk i fra vår side, vi ønsker å ha arbeid til alle og vi vet at det er våre medlemmer det går ut over hvis vi ikke får det til. Men alle områder med bidrag: inntektspolitikk, pengepolitikk, finanspolitikk, næringspolitikk, det kommer til å være vårt utgangspunkt.

Så har det kommet dels noen spørsmål og dels noen konkrete forslag. Håvard fra Kommuneforbundet var oppe og mente at det kanskje var litt motsetninger eller at vi formulerte oss på enkelte steder i denne uttalelsen sånn at det ikke ble helt heldig samlet utfall. Jeg har sett på det i pausen og jeg mener at våre formuleringer på side 5, dere har ikke sidetall, men under punkt 9 om krav til den økonomiske politikken, der er vi veldig klare på at det er feilslått pengepolitikk med høy rente og ødeleggende sterk krone har særlig bidratt til problemer som kan gi langsiktige virkninger og at det er der vi understreker at det er det som er det viktigste og ikke den noe høyere lønnsveksten vi har hatt, selv om vi også innser at det er et moment. Så jeg vil si at jeg tror den uttalelsen vår er finformulert og jeg tror og håper at den ivaretar det som vi alle er enig i, nemlig at det er pengepolitikken som nå er det vanskeligste i forhold til sysselsetting og praktisering av pengepolitikken.

Så var Irene Pettersen inne på at vi måtte ta med oss det med fiskeindustrien. Du hadde ikke noe konkret forslag til hvor det skulle inn, men jeg tar det med og vi skal være oppmerksom på det også som en viktig næring og som en næring som vi skal sørge for rammebetingelser gode nok. Vi har mange medlemmer her og det er et viktig område for oss.

Så har vi to konkrete forslag fra Boye Ullmann. Først så har vi et forslag angående rente og kronekurs. Boye, du har fått støtte fra noen i debatten på forslaget ditt. Og på vegne av Sekretariatet vil jeg bare si at vi er veldig enig i intensjonen i ditt forslag. Og vi har vært ute og sagt, jeg har i hvert fall sagt det for en par uker siden, at dersom det ikke skjer noe nå med kronekurs og med rente og at den forskriften vi har praktiseres på en annen måte, så må vi vurdere å kreve at instruksen/forskriften endres. Vi ber om, Boye, at forslaget oversendes Sekretariatet og så skal vi følge det opp på det tidspunkt det er naturlig og riktig å gjøre det. Vi fikk jo signaler fra sentralbanksjefen om at renta skulle ned, kronekursen skulle ned. Nå

får vi se hva som skjer. Skjer det ikke noe raskt så vil vi nok måtte ut og kreve en endring i instruksen. Så det er vårt forslag at intensjonen støttes og at vi oversender den til Sekretariatet.

Det samme vil jeg foreslå når det gjelder ditt forslag om dagens regler i arbeidsmiljøloven. Du starter med å si at dagens regler i arbeidsmiljøloven beholdes. Og så vier du størst plass til dette med overtid og det at de tillitsvalgte er fratatt sin viktige myndighet på dette området. Vi er enig om at også her er intensjonen helt riktig og, Boye, vi har faktisk vært veldig mye ute og kjempet mot den endringen i arbeidsmiljøloven som Regjeringen og stortingsflertallet nå har gått for. Vi mener at det er helt feil. Men som jeg sa innledningsvis, det har ikke nyttet hvor

sagt her, dette bør være gode bidrag til å få renta ned og få bedringer i situasjonen ute. Og jeg håper at ikke Gjedrem nå kommer og sier, sånn som han sa etter 22. januar da vi hadde en fellesuttalelse i Kontaktutvalget, da var han ute og nærmest sa at han ikke trodde helt på oss. Jeg håper at han ikke sier det nå, men at han sier at dette var et fornuftig og klokt vedtak. Det betyr mye tror jeg, det vi har gjort i dag. Det betyr at vi da står samlet foran de viktige forhandlingene vi skal ha og det betyr også at vi i forhold til kampen mot Regjeringen og den politikken de fører, så opplever jeg også at vi står samlet.

Jeg håper at de som skal arrangere politisk streik på fredag merker seg at Representantskapet ga sin fulle støtte til den aksjonen. Vi skal markere oss kraftig, vi skal til Stavanger, vi skal til Egersund og det er mulig det blir andre plasser også, men i fra LOs ledelse skal vi i hvert fall være med på det.

Så helt til slutt. Representantskapet skal behandle oppgjøret, ta stilling til det på vanlig måte og det skjer torsdag 24. april. Det kan dere sette av i boka, hvis dere ikke har fått beskjed om det enda. Da innkaller vi, hvis alle ting går slik som vi tror nå, til møte torsdag 24. april. Skulle det skje noe, så får det beskjed om det motsatte.

Før jeg ønsker dere vel hjem, så minner jeg om at 2003 er LOs ungdomsår. Det håper jeg at dere dels er med på, og dels får sett hvordan ungdommene våre har tenkt å gjøre 2003 til et markeringsår for ungdommen sin plass i LO, for ungdommen sine saker og for at vi trenger de unge hvis vi skal fortsette å være den sterke organisasjonen som vi er.

Og jeg må få lov til å si at vi i en periode har vært under 800 000 medlemmer men nå har vi gått frem igjen de to siste kvartalene slik at vi er 800 000 medlemmer.

Og med det så sier jeg takk for i dag og ønsker dere vel hjem. Møtet er hevet.

Navnefortegnelse over representanter/vararepresentanter
til
Representantskapsmøtet 25. februar 2003

ARBEIDERBEVEGELSENS PRESSEFORBUND (APF)

1.	Tore Sjølie	Vararepresentant

FORBUNDET FOR LEDELSE OG TEKNIKK (FLT)

2.	Jonny Simmenes	
3.	Trygve Westgård	
4.	Jorunn Egeland	

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND (NAF)

5.	Erna C.Dynge	
6.	Kjell Borglund	
7.	Tor Øivind Ljosland	Vararepresentant
8.	Runar Sjøstad	
9.	Eva Jenssen	

EL & IT FORBUNDET (EL & IT)

10.	Tore Gulbrandsen	
11.	Tove Johansen	
12.	Jan Olav Andersen	
13.	Øivind Wallentinsen	
14.	Bjørn Fornes	Vararepresentant
15.	Svein Davidsen	

FELLESFORBUNDET (FF)

16.	Aage Andersen	Ikke til stede
17.	Vidar Brynsplass	
18.	Arve Bakke	
19.	Arne Hagen	
20.	Steinar Karlsen	
21.	Hans J. Fjelldal	Ikke til stede
22.	Tore Jens Simonsen	Vararepresentant

FELLESORGANISASJONEN FOR BARNEVERNSPEDAGOGER, SOSIONOMER OG VERNEPLEIERE (FO)

30.	Gry Tjernshaugen	Vararepresentant
31.	Bord Hogstad	
32.	Ingri-Hanne Brønne	

NORSK FENGSELS- OG FROMSORGSFORBUND (NFF)

33.	Roar Øvrebø	Ikke til stede

NORSK GRAFISK FORBUND (NGF)

34.	Anders Skattkjær
35.	Terje Fjellum

HANDEL OG KONTOR I NORGE (HK)

36.	Karin Torp	
37.	Stein Kristiansen	
38.	Bjørn Mietinen	
39.	Sigfred Haugen	Vararepresentant
40.	Mona Hagen	
41.	Ingrid Woldengen	
42.	Helen Johansen	
43.	Turid Sundsetvik	Ikke til stede

HOTELL- OG RESTAURANTARBEIDERFORBUNDET (HRAF)

44.	Eli Ljunggren	
45.	Solfrid Johansen	
46.	Bjørn Nordhaug	Vararepresentant

NORSK JERNBANEFORBUND (NJF)

47.	Kjell Atle Brunborg
48.	Øystein Sneisen

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND (NKIF)

49.	Birger Blomkvist	
50.	Frank Bakke	
51.	Ivar-Kristian Kaalstad	
52.	Per Tronvoll	Vararepresentant
53.	Arnfinn Miland	

NORSK KOMMUNEFORBUND (NKF)

54.	Anne-Grethe Skårdal	
55.	Håvard Hegerberg	
56.	Nina Solem	
57.	Svein Kristiansen	
58.	Anne Kaurin Hall	
59.	Eva Vida Berg	
60.	Jan Helge Gulbrandsen	
61.	Arne Sveen	
62.	Astrid Tjellhaug	Vararepresentant
63.	Randi Munch Aanonsen	
64.	Geir Mosti	Ikke til stede
65.		Forfall representant og vararepresentant
66.	Anne Bondevik	Vararepresentant
67.	Ole Oddvar Bruem	Vararepresentant
68.	Anne Green Nilsen	
69.	Gerd Eva Volden	

NORSK LOKOMOTIVMANNSFORBUND (NLF)

70.	Roald Nyheim	Vararepresentant

MUSIKERNES FELLESORGANISASJON (MFO)

71.	Arnfinn Bjerkestrand

NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND (NNN)

72.	Johnny Hagen	
73.	Diana Montes	
74.	Morten Brostrøm	
75.	Anne Berit Aker Hansen	
76.	Terje Falstad	
77.	Sølvi Nybakk	Ikke til stede

NORSK POST- OG KOMMUNIKASJONSFORBUND (NPKF)

83. Ingeborg Sætre
84. Hans Fredrik Danielsen
85. Frode Rognås Vararepresentant
86. Arne Andreassen
87. Gerd Øiahals

NORSK SJØMANNFORBUND (NSF)

88. Rigmund Storøy
89. Jørn Halsen
90. Forfall representant og vararepresentant

SKOLENES LANDSFORBUND (SL)

91. Gro Standnes

NORSK TJENESTEMANNSLAG (NTL)

92. Jostein Kleven Vararepresentant
93. Arne Klausen
94. Rolf Andreassen
95. Forfall representant og vararepresentant
96. Synnøve Kitdal
97. Tone Rønoldtangen
98. Pål Kjærstad Vararepresentant

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND (NTF)

99. Frank Holm
100. Torbjørn Kristoffersen
101. Torbjørn Reigstad

NORSK TREINDUSTRIARBEIDERFORBUND (NTAF)

102. Hildegunn Brune

NORSKE IDRETTSUTØVERES SENTRALORGANISASJON (NISO)

103. Forfall representant og vararepresentant

ØSTFOLD FYLKE

104. Hilde Torgersen

OSLO FYLKE

105. Kleiv Fiskvik

AKERSHUS FYLKE

106. Halvor Kringhaug

HEDMARK FYLKE

107. Frank Bjørneseth

OPPLAND FYLKE

108. Gunvor Flaterudhagen Vararepresentant

BUSKERUD FYLKE

109. Per Aakvik

VESTFOLD FYLKE

110. Forfall representant og vararepresentant

TELEMARK FYLKE

111. Jan Grini

AUST-AGDER FYLKE

112. Hans J. Fjellidal

VEST-AGDER FYLKE

113. Kari Ormestad Vararepresentant

ROGALAND FYLKE

114. Forfall representant og vararepresentant

HORDALAND FYLKE

115. Forfall representant og vararepresentant

SOGN OG FJORDANE FYLKE

116. Atle Reidar Sandnes

MØRE OG ROMSDAL FYLKE

117. Marit Thorsteinsen

SØR-TRØNDELAG FYLKE

118. Svein Søreng

NORD-TRØNDELAG FYLKE

119. Per Moen

NORDLAND FYLKE

120. Liv Helland Vararepresentant

TROMS FYLKE

121. Roy-Olaf Andreassen Ikke til stede

FINNMARK FYLKE

122. Irene Pettersen Vararepresentant

SEKRETARIATET

123. Gerd-Liv Valla
124. Roar Flåthen
125. Finn Erik Thoresen
126. Bente N. Halvorsen
127. Arnfinn Nilsen
128. Hans O. Felix Forfall
129. Kjell Bjørndalen
130. Jens Petter Jensen
131. Sture Arntzen
132. Olav Støylen
133. Jan Davidsen
134. Gunhild Johansen
135. Torbjørn Dahl
136. Morten Øye Forfall
137. Turid Lilleheie

VARAREPRESENTANTER TIL SEKRETARIATET

138. Per Gunnar Olsen Forfall
139. Rita Lekang
140. Ellen Stensrud
141. Trine Lise Sundnes
142. Odd Christian Øverland Forfall
143. Leif Sande
144. Magnus Midtbø Forfall
145. Per Østvold
146. Randi Reese
147. Ove Dalsheim
148. Roger Andersen
149. Erik Bratvold
150. Jens Hoel Forfall

HK FAGBEVEGELSE

151. Erna Ansnes Forfall

ARBEIDERNE OPPLYSNINGSFORBUND I NORGE (AOF)

152. Anders Kristoffersen

REVISJONSUTVALGET

153. Brit Renngård
154. Tom Røisi
155. Steinar Karlsen Forfall
156. Margot Kvalvik Fon Forfall

SAMARBEIDSKOMITEEN LO/DNA

157. Utgår
158. Jens Stoltenberg
159. Hill-Marta Solberg Forfall
160. Martin Kolberg
161. Finn Jota

LO-SKOLEN, SØRMARKA

162. Einar S. Birkeland

GJESTER

163. Tor Aspengren Forfall
164. Einar Strand
165. Liv Buck Forfall
166. Ole Knapp Forfall
167. Esther Kostøl Forfall
168. Svein-Erik Oxholm
169. Leif Haraldseth Forfall
170. Yngve Hågensen
171. Jan Kr. Balstad
172. Evy Buverud Pedersen

LOs DISTRIKTSKONTORER

173. Rolf-Thore Hildebrandt
174. Kari Hauge
175. Olav Lund
176. Åge V. Nordby / Iver Erling Stoen
177. Aud Watnebryn
178. Svein Fjæstad Forfall
179. Knut Liljeberg
180. Agnes Norgaard
181. Per-Kristian Finstad

182. Svein Fjellheim
183. Vigdis Ravnøy
184. John Bjarne Hjelmeland
185. Mellvin Steinsvoll
186. Kjell Flønes
187. Liv Thun
188. Øivind Silåmo
189. Jan H. Elvheim
190. Bjørn Johansen

LOs ANLEGGSKONTOR I HAUGESUND

191. Kåre Karlsen Forfall

LO-KONTORET I BRUSSEL

192. Knut Arne Sanden

LO-AKTUELT

193. Svein-Yngve Madssen

KARTELLENE

194. Jørn Th. Prangerød
195. Berit Berg Forfall
196. Odd Strand Forfall

ERNST & YOUNG

197.
198. Helge Bettmo Forfall

